

ХДР

1918-йил
21-йундан чиқа
бoshлаган

№12, 2023-йил
5-апрел,
chorshanba (32.758)

O'zbekiston OVOZI

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

Barchaga g'amxo'rlik — davlatning burchi

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ БАА БИЛАН ИННОВАЦИОН ҲАМКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МУҲИМЛИГИНИ ҚАЙД ЭТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Бирлашган Араб Амирликлари Ҳукумат ишлари бўйича вазири Муҳаммад бин Абдуллоҳ ал-Гаргавий бошчилигидаги делегация билан 4 апрель куни ўтказилган учрашувида юқори технологиялар, сунъий интеллект, рақамлаштириш, шаҳар инфратузилмасини модернизация қилиш борасидаги аниқ лойиҳа ва дастурларни амалга ошириш истиқболлари, ҳудудларнинг савдо-инвестициявий салоҳиятини рўёбга чиқариш ва бошқа масалалар кўриб чиқилди.

Давлатимиз раҳбари ушбу йўналишлар бўлажак олий даражадаги икки томонлама саммит кун тартибининг асосини ташкил этиши лозимлигини қайд этди.

Бундан ташқари, амалга оширилаётган ислохотлар самарадорлигини ошириш, бошқарувда профессионал кадрларни ва дастурчиларни тайёрлаш, электрон ҳукуматни жорий қилиш йўналишларида ва бошқа соҳаларда ўзаро фойдали ҳамкорликни янада кенгайтиришдан манфаатдорлик билдирилди.

Вазир ал-Гаргавий давлатимиз раҳбарига Амирликлар Президенти Шайх Муҳаммад Ол Наҳаён ҳамда мамлакат Вице-президенти, Бош вазири, Дубай амири Шайх Муҳаммад Ол Мактумнинг саломи ва энг эзгу тилақларини етказди.

Учрашув сўнггида Ўзбекистон Президенти томонидан жорий дастурларни жадаллаштириш ва истиқболли лойиҳаларни тайёрлашни назарда тутувчи "йўл харитаси" ни янгилаш юзасидан топшириқлар берилди.

Яқунда вазир ал-Гаргавийга Ўзбекистон ва БАА ўртасидаги кўп қиррали муносабатларни кенгайтиришга қўшган катта ҳиссаси ва Янги Ўзбекистондаги ислохотлар дастурини ҳар томонлама қўллаб-қувватлагани учун давлатимизнинг юксак мукофоти – "Дўстлик" ордени топширилди.

ЎЗА.

БУНЁДКОРЛИК ЛОЙИҲАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев Янги Тошкент шаҳри лойиҳаси концепцияси ва пойтахтдаги бунёдкорлик ишларига оид тақдимот билан танишди.

Давлатимиз раҳбари 18 март куни Янги Тошкент шаҳри лойиҳасига тамал тоши қўйган эди. Бугунги тақдимотда унинг биринчи босқичи доирасидаги масалалар кўриб чиқилди.

Бу босқичда 60 минг аҳолига мўлжалланган кўп қаватли уйлар, давлат идоралари учун маъмурий бинолар, боғлар, ижтимоий ва иқтисодий объектлар барпо этилиши режалаштирилган. Буларни лойиҳалаштириш ва барча ишларни мувофиқлаштириш учун дирекция тузилди. Хорижий мегаполислардаги урбанизация ва қурилиш тажрибаси ўрганилди.

Шунга мувофиқ, Янги Тошкентни администрация, иқтисодиёт, таълим, соғлиқни сақлаш ва маданият каби 5 та негиз асосида қуриш мўлжалланмоқда. Буларнинг ҳар бири тизимдаги бўғинлар ва қуйи ташкилотларни ўз ичига олади.

Тақдимотда бунёдкорлик жараёнининг "йўл харитаси" бўйича ҳам ахборот берилди. Албатта, бундай улкан лойиҳани амалга ошириш учун иш, аввало, инфратузилма яратишдан бошланади. Қайд этилганидек, бунда замонавий урбанизация ёндашувлари, "ақлли" технологиялар қўлланилади. Масалан, "уч-генерация" станцияси қурилиб, ҳам электр ишлаб чиқарилади, ҳам бинолар қишда иситилиб, ёзда совутилади. Барча электр, алоқа тармоқлари, газ ва сув қувурлари ер тагидан ўтказилади.

Шаҳарда инфратузилма, турмуш ва экология мутаносиб бўлади. "Тошкентнинг яшил белбоғи" лойиҳаси шу ердан бошланади. Пиёдалар ва велосипедчиларнинг эркин ҳаракатланиши учун қулай шароит яратилади. Шу мақсадда автомобиллар учун ер ости тураргоҳлари, 14 та замонавий туннель, Чирчиқ ва Қорасув дарёлари устида 7 та кўприк бунёд этилади.

Давлатимиз раҳбари бўлажак шаҳарда "инсон қадрини" тамойилини қарор топтириш, турли ёшдаги одамларнинг эҳтиёжларини инобатга олиб, барча қулайликларни яратиш зарурлигини таъкидлади. Иншоотларни эксплуатация ва транспортлар учун қулай жойлаштириш, яшил ҳудудлар кўп бўлишига алоҳида эътибор қаратиш зарурлигини таъкидлади.

Тақдимотдаги яна бир лойиҳа Тошкент ерусти метросининг остида савдо ва хизмат шохобчаларини жойлаштириш ҳақида бўлди. Жумладан, мазкур транспорт иншоотининг Яшнобод туманидаги қисмида 4 километр бўш жой бор. У ерда яшил ҳудудлар, автотураргоҳ, воркаут майдончалари, савдо ва хизмат кўрсатиш шохобчалари ташкил этиш мумкин. Бу борада Берлин шаҳри тажрибаси ўрганилган.

Ушбу ҳудудларни лотларга ажратган ҳолда ижарага бериш, хавфсизликни таъминлаб, аҳоли учун қўшимча қулайликлар яратиш бўйича кўрсатмалар берилди.

ЎЗА.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўттиз тўққизинчи ялпи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўттиз тўққизинчи ялпи мажлиси 2023 йил 6 апрель куни соат 10:00 да Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенатининг мажлислар залида ўз ишини бошлайди.

Ялпи мажлис видеоконференцалоқа тарзида жорий йилнинг 6-7 апрель кунлари ўтказилиши режалаштирилган.

Ялпи мажлис Сенатининг YouTube тармоғидаги саҳифаси орқали тўғридан-тўғри ёритиб борилади.

ЎЗА.

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯНИНГ МАЗМУН-МОҲИЯТИ КЕНГ ТУШУНТИРИЛДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери Нуриддинжон Исмоилов бошчилигида бир гуруҳ парламент депутатлари Бухоро вилоятига ташриф буюрди.

Ўтказилган барча учрашувлар очиқлик, фуқароларнинг фаол иштироки

билан ажралиб турди, мулоқотларда 30 апрель куни мамлакатимизнинг янгилаётган Конституциясини қабул қилиш бўйича умумхалқ референдумини ўтказиш масалалари асосий муҳокама мавзуси бўлди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОННИНГ САМИМИЙ ҚАЛБИ

2-3 САҲИФАЛАРДА

ҲУҚУҚ ҲАМ, ҚАФОЛАТ ҲАМ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

4

КИЧИК ИСЛОҲОТДАН КАТТА НАТИЖА

5 САҲИФА

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
REFERENDUMI
2023

Янги ланаётган Конституцияда “Меҳнатга лаёқатсиз ва ёлғиз кексалар, ногиронлиги бўлган шахслар ҳамда аҳолининг ижтимоий жиҳатдан эҳтиёжманд бошқа тоифаларининг ҳуқуқлари давлат ҳимоясидадир”, деб белгиланган.

Сўз — қорақалпоғистонлик фаоллар ва фидойиларга!

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОННИНГ

ЎЗБЕК ВА ҚОРАҚАЛПОҒ АЗАЛДАН БИР-БИРИГА ДЎСТ, ҚАРДОШ СИФАТИДА ЯШАБ КЕЛГАН. ХАЛҚЛАРИМИЗ ЎРТАСИДАГИ ЮКСАК ҲУРМАТ, ИШОНЧ ВА БИРОДАРЛИК КЎП ТАРИХ СИНОВЛАРИДАН ЎТГАН. САМИМИЯТ, ЖАСОРАТЛИ МЕҲНАТ, ИНСОННИ ҚАДРЛАШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИГАН ЭЗГУ ТАШАББУС ВА ҲАЁТИЙ ЛОЙИХАЛАР ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДАН БОШЛАНАДИ.

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ЖОРИЙ ЙИЛ 30 МАРТ КУНИ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНГА ТАШРИФИ ЧОҒИДА “МАҲАЛЛАНГИЗ ОБОД БЎЛГАННИ, ОДАМЛАР ЮЗИДАГИ РОЗИЛИКНИ КЎРИБ ХУРСАНДМАН. БУНИ ҲАММА ЖОЙДА ДАВОМ ЭТТИРАМИЗ... МУАММОНИ МАҲАЛЛАНГИНГ ЎЗИ КЎТАРСИН, ЎЗИГА ПУЛ БЕРАЙЛИК, ЎЗИ НАЗОРАТ ҚИЛСИН. ШУНДА СИФАТ ВА МАНФААТ БЎЛАДИ. ОДАМЛАР РОЗИ БЎЛАДИ”, ДЭБ ТАЪКИДЛАДИ.

Халилла ЕШИМБЕТОВ,
Ўзбекистон ХДП
Қорақалпоғистон
Республика кенгаши
раиси, Қорақалпоғистон
Республикаси Жўқорғи
Кенгесидаги партия
фракцияси раҳбари:

— Президентимиз Қорақалпоғистонга катта эътибор қаратиб келмоқда. 2022 йил февраль ойидаги ташрифи давомида ҳар бир туманга вилоятларни бекитиб берган бўлсалар, 31 августдаги қарори билан Қорақалпоғистонни ривожлантиришнинг янги дастурини белгилаб берди. Яна бир қарор билан маҳаллалар инфратузилмасини ривожлантиришнинг асосий параметрлари ва молиявий масалалари ечиб берилди. Аҳоли ушбу қарорларнинг ижросини кўзи билан кўриб, “Инсон қадрини ўқин” тамойилига тўлиқ ишонч ҳосил қилмоқда.

Давлатимиз раҳбари 30 март куни ҳам Қорақалпоғистон Республикасида қувончли хабарлар, муҳим янгиликлар билан келди. Ташриф давомида янги қорхоналар ишга туширилиб, республикада саноатни ривожлантириш йўналишлари белгиланди. Халқ билан мулоқот қилиб, маҳаллаларда олиб борилаётган ишлар билан танишди.

Президентимиз Қорақалпоғистон аҳолиси фаровонлигини янада оширишга қаратилган 3 та янги ташаббусни айтиб ўтди.

Қорақалпоғистондаги 452 та маҳалланинг ҳар бирига тўридан-тўғри 500 миллион сўмдан қўшимча маблағ ажратилиши, маҳаллаларни қўллаб-қувватлаш жамғармаси ташкил қилиниши ва жорий йилда 250 миллиард сўм ажратилиши таъкидланди.

Шунингдек, Қорақалпоғистонда 47 минг уй-жой ва кўчмас мулкларнинг кадастри йўқлиги, бунда одамларимизни ипотека олиш, томорқасида деҳқончиликка кредит, субсидия олиш, яшаётган бошпанасини фарзандларига мерос қолдириш имконияти чекланганлиги сабабли Қорақалпоғистон аҳолисига шу масалада энгиллик яратмоқчилигини билдириб, 38 минг одамнинг қўлига кадастри тўлиқ қилиб берилиши бўйича тегишли вазифалар кўйилди.

Қорақалпоғистонда йилига 6,5-7 мингта уй-жойга талаб борлигини алоҳида қайд этиб, 2023 йилда ўтган йилга нисбатан 2 баравар кўп ёки 4 мингта уй-жой қурилиши ҳақида айтди. Бунга қўшимча қилиб, фақат Қорақалпоғистон аҳолиси учун янги имко-

ният яратиш мақсадида замонавий лойиҳа асосида 4 минг яқка тартибдаги уй-жой қуришга 4 сотихдан ер ажратилиб, инфратузилмаси ҳам қилиб берилиши таъкидланди. Фаоллар билан ўтказилган йиғилишда Президентимизнинг сиёсий партиялар халқнинг овози, улар менга яхши таклифлар беради, деган фикрлари мени жуда тўлқинлантириб юборди.

Олдимизда улкан ва масъулиятли вазифалар турганини ҳис қилдик. Белгиланган ҳар бир лойиҳанинг халқимизга манфаатли бўлиб амалга ошиши учун бутун депутатлик корпуси, фаолларимиз билан ҳамжиҳатликда иш олиб боришимиз зарур.

Нажимдин МУХАММЕДИНОВ,
Қорақалпоғистон
Республикаси Бастакорлар
уюшмаси раиси, Ўзбекистон
Республикасида хизмат
кўрсатган санъат арбоби:

— 1937 йилда Қорақалпоғистонда туғилганман. Бутун ҳаётим мусиқа ва санъатга ошно кечди. Ўзбекистон композиторлари ва бастакорлари уюшмаси аъзосиман. Бир неча бор давлат мукофотлари олганман. Фаолиятим давомида 500 дан ортиқ мусиқий асар яратдим. Ўзбекистон Қаҳрамони Ибройим Юсуповнинг сўзларига басталанган биринчи қорақалпоқ “Ажинияз” операси, биринчи миллий балетимиз “Айжамал”нинг муаллифиман. Шунингдек, Қорақалпоғистон мадҳиясининг мусиқасини басталаганман.

Асарларим Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат академик мусиқали драма театри ва С.Хожаниязов номидаги ёш томошабинлар театри, халқ театрлари репертуарларидан доимий жой олиб келган. Хор, солистлар учун “Қорақалпоғистон” кантата, симфоник жанрда “Хореографик манзаралар” номли 4 та бўлимга эга сюита, скрипка ва фортепиано учун пьеса “Қўшиқ ва рақс”, халқ чолғу асбоблари оркестри учун уч қисмли “Қўбиз навалари” пьесам ҳамини Қорақалпоғистон ҳамда Ўзбекистоннинг турли умумхалқ байрамлари, ҳатто жаҳон сахналарида ҳам янграб келмоқда.

Умуман, ҳаётимда шукр қилишга арзигulik ишлар кўп бўлди. Бутун умрим мусиқий асарлар яратиш билан кечди. Шогирдларимнинг саноғини билмайман. Улардан кўпчилиги турли давлат мукофотлари, Ўзбекистон халқ артисти унвонига сазовор бўлган. Бир ўғлим мусиқа ва санъат мактабининг раҳбари. У ҳам санъат соҳасидан кетган. Қизим чет тили ўқитувчиси. Иқтисодчи йўналишида ўқиб, фаолият олиб борган ўғлим эса 35 ёшида оламдан ўтган. 8 набирам ҳамда бир зварам бор, шукрлар бўлсин. Улар орасида ҳам санъатга меҳр қўйганлари бор.

Айни пайтда катта бир тadbирга тайёргарлик кўряпмиз. Май ойида Ибройим Юсуповнинг шеърларига басталанган куйларим билан концерт бермоқчиман. Нукусдаги Тошкент консерваториясининг талабалари ижросида асарларим мусиқа ихлосмандларига тақдим этилади. Шунинг устида қизгин иш олиб бориляпти.

Шу билан бир қаторда, Қорақалпоғистон композиторлари ҳақида китоб ёзяман. Унда бастакорларнинг ҳаёти

ва ижоди ҳақидаги маълумотлар ҳамда энг яхши асаридан 2 таси жой олади.

Энг муҳими, ҳаётимнинг ҳар бир лаҳзасида менга ҳамроҳ бўлган, елка тутган турмуш ўртоғимдан миннатдорман. Унинг ёрдами, қўллаб-қувватлаши билан шунчалик ютуқларга эришдим, фарзандларни камолга етказдик.

Жойларда ёшлар билан турли учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказиб келяпмиз. Уларда ҳаёт йўли, унда учраши мумкин бўлган ҳолатлар, тинчликни, ёшлик шижоатининг қадрига етиш, имкониятлардан тўғри фойдаланиш ҳақида гапираман. Халқларимиз ўртасидаги ажралмас ришталар бир неча кунлик эмаслиги, жуда узоқ ўтмишга эгалигини таъкидлайман. Аҳилликка, биродарликка қорлайман. Ахир булар осовийшга ҳаётимиз асоси ҳисобланади.

Бибихан УТАМБЕТОВА,
Қорақалпоғистон Республикаси
Жўқорғи Кенгеси депутати,
Мўйноқ тумани “Оқила аёл”
клуби бошлиғи:

— Яратганга беҳисоб шукрлар бўлсинки, Президентимизнинг Мўйноққа назари тушди. Бир неча ўн йилликда ортга суриб келинган муаммолар кейинги йилларда босқичма-босқич ечим топяпти. Орол муаммоси оқибатида ҳудудда яшаш оғирлашиб, одамларнинг бу ерни тарк этиб кетиши кўпайиб бораётган бир пайтда 2017 йилдан бошлаб туманимиз учун алоҳида қарор қабул қилинди. Унинг асосида 3 йил ичида Мўйноқ тубдан ўзгариб кетди. Кенг, ёруғ кўчаларга, янги-янги иншоотларга эга бўлди. Ёшлар учун алоҳида уйлар қад ростлади.

Мен 1961 йил балиқчилар оиласида туғилдим, ана шундай даврда вояга етдим. Қорақалпоғистонда яшаган бир қозоқ қизи сифатида айтишим мумкинки, бир аёл қандай бахтга эришиши мумкин бўлса, ўша менга насиб этди. 2 ўғил, 3 қизим, 19 набирам бор. Умуман, бахтли онаман, бахтли аёлман.

Айни пайтда бўлаётган ўзгаришлар, яратилаётган шароитлардан ўзимдан ҳам кўра шу фарзандларим, невараларим учун хурсандман. Чунки бугунги ўзгаришлар эртанги кунга ишончини оширди. Кўркам боғлар, Қорақалпоғистонда аввал бўлмаган сузиш ҳавзаси, спорт заллари, умуман, барча-барчаси болаларимнинг тақдирини, келажигида ўз ўрнига эга, деб биламан.

Туманимизда энг оғриқли нуқтаимиз сув муаммоси эди. Бир неча марта масъулларга айтдим, давлатимиз раҳбари билан учрашганимда ҳам шу масалани кўтардик. Шукрки, бугун биз учун орзу бўлган сув билан боғлиқ муаммо қолмади. Бир неча йиллар давомида қуриб қолган кўлларимиз сувга тўлди. Мўйноққа сув келди дегани эса, янги ҳаёт келди, деганидир. Чунки ота-боболаримиз балиқчилик билан шуғулланган. Мўйноқликларнинг тиши балиқ билан чиққан. Сув келгани балиқчиликни ҳам қайта жонлантиради ва бу туманимиз аҳлига катта қувонч берди.

Президентимиз ҳар сафар Қорақалпоғистонга келганида имкон қадар Мўйноқдан хабар олади, ундаги ўзгаришларни ўз кўзи билан кўришга ҳаркат қилади. У кишининг ташаббуси ва сайёҳи-ҳаракатлари натижа-сида ўтган йили февраль ойида туманимизга биринчи самолёт кўнди. Тошкент — Мўйноқ ҳаво қатнови йўлга қўйилди. Ана шу ташриф давомида шу ернинг сувини ичиб катта бўлган йилгитнинг Мўйноқ ҳокими этиб сайланиши эса ўзгаришларнинг кўлами ошишига ҳисса қўшмоқда.

Биласизми, менинг отам ҳам, акам ҳам балиқчи эди. Улар билан кўп марта балиқ овига борганман. Оролнинг тўлиб-тошган вақтларига гувоҳ бўлганман. Лекин йиллар сайин унинг қуриб бораётганини кўриш мен учун оғир эди. Бугун эса глобал муаммонинг олдини олиш йўлидаги ишларни кўриб кўзим қувонади. Бу ердан кўчиб кетмай, мўйноқлик бўлиб қолганимдан асло афсусланмайман. Чунки бугун Мўйноқнинг янги боҳти очилмоқда, янги ҳаёти бошланяпти.

Президентимиз Кегейли туманида бўлиб, фаоллар билан учрашди. Мен ҳам у ерда иштирок этдим. Умуман, бу давлат раҳбари билан 14 марта учрашим бўлди. Ҳар сафарги суҳбатимизда у кишининг ғамхўрлиги ва қунончилигини қалбим ҳис қиламан. Бу сафар ҳам қуруқ қўл билан келамди. Биз учун янги ташаббуслар, катта маблағ билан ташриф буюрди. Халқимизга умид, ишонч улашиб кетди.

Ўзим қорақалпоқ йигитга турмушга чиққанман. 5 нафар фарзанд кўрдик. Тотуликда яшаб келяпмиз. Маҳалламизда ҳеч кимга миллатига қараб эмас, аға, ата, апа деган сўзлар билан бир-биримизга мурожаат қиламиз. Рус қўшим бор Александр Матвеевич. Ўғлини уйлантирди. Қорақалпоққа ёр-ёр айтиб келин туширдик, удулларимизга кўра сўй ўтказдик. Масалан, Наврўз байрамда биргаликда туман қалқ қилдик. Ҳаммамиз байрамларда бир дастурхон атрофида ўтираемиз, ўйин-кулгу қиламиз, шукрона айтаемиз.

Қозоқларнинг Кўрсу байрами бор. 13-14 март кунлари ўтказдик. Унда Мўйноқ халқи билан бирга корейс миллатига мансуб опамиз, рус миллатидан бўлган бир қизимиз қатнашди. Туман ҳокими, секторлар раҳбаридан тортиб, нукуслик фахрийларга ҳам иштирок этди. Мана шунинг ўзиёқ миллатчилик, миллат ажратиш, сенинг миллатинг ким деб сўраш ҳолатлари йўқ эканини билдиради. Мендаги бу кайфият бутун қорақалпоқ халқида, бутун халқимизда бор, деб ишонман.

Агар шахснинг ўз айбини тан олганлиги унга қарши ягона далил бўлса, у айбдор деб топилиши ёки жазога тортилиши мумкин эмас.

Янги таърирдаги
Конституциянинг 28-моддиси

Конституциямизнинг янги таҳририда ёшларнинг ҳақ-ҳуқуқлари, билим олиши, илмий фаолият билан шуғулланиш кафолатлари мустақамланиши имкониятлар кўлами ортишидан далолатдир.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
REFERENDUMI
2023

САМИМИЙ ҚАЛБИ

Куназар ПИРНАЗАРОВ,
Қонликўл тумани Маҳалла
ва нурунийларни қўллаб-
қувватлаш бўлими бошлиғи:

— Бу йил 70 ёшни қарши олдим. Аёлим билан 3 қиз, 3 ўғилни дунёга келтириб, эл хизматига қўшдик. Қизларимнинг икки нафари ўқитувчи, бири шифокор. Икки ўғлим Тошкентдаги ички ишлар академиясини тамомлаб, юрт тинчлиги йўлида меҳнат қилиб келмоқда. Кичик ўғлим эса туман ҳокимиятида иқтисодиёт бўлими бошлиғи. 12 неварам, бир эварам бор. Икки набирам Тошкентда ўқийди, Нукусдаги олий таълим муассасаларида ўқиётганлари ҳам бор. Ўзим мустақилликнинг илк кунларидан партия аъзосиман, депутат ҳам бўлганман. Ҳаётимнинг ҳар бир куни меҳнатда, изланишда, ҳаёт ташвишларини енгиллашда ўтган. Умримнинг 21 йилида ҳисобчилик қилдим.

Қонликўл туманида 53 минг аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг 5 минга яқини нурунийлар. Нафақадагилар орасида 100 ёшга яқинлашиб қолган бир уруш фахрийси, 4 нафар фронт ортида хизмат кўрсатган ака-опаларимиз бор. Ёши катта нурунийларнинг ҳар бирини 10 нафардан ёшга бириктирганмиз. Улар йигит-қизлар орасида тушунтириш, тарғибот ишларини олиб боради, суҳбатлар ўтказишда, панд-насихат беради. Умуман, ёшларни тўғри йўлга бошлаш учун ҳаракат қилади. Шунингдек, нафақага чиқиб ҳам ишлаб келаётганлар эса ҳафтанинг ҳар бешинчи кунда тарбия соатлари ўтиб келяпти.

Ҳар биримиз ўз ҳаёт йўлимиз, унда учраган турли тўсиқ ва қийинчиликларни айтиб берамиз. Зеро, 6 нафар болани тарбиялаб, жамиятга қўшишнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун катта сабр, тинимсиз меҳнат ва албатта ирода керак бўлади. Буларнинг натижасида келган роҳат ва раҳмат мазасини ҳеч нима билан тенглаб бўлмастлигини тушунтираман. Ўғил-қизларимизга ана шулар ҳақида гапириб берамиз. Аввало, инсон ким, қайси миллат ёки касб эгаси бўлишидан қатъий назар қадрланиши, улуғланиши кераклигини ўқтираман. Ўзим бир қизимни хоразмлик ўзбек йигитга, шифокорлар оиласига узатганман.

Фарзанд тарбиясида кўпроқ она роль ўйнайди. Чунки эркак киши кўпроқ пул топиш, рўзгор тебратиш билан банд бўлади. Шу сабабли болаларнинг тарбиясидаги хизматлари учун аёлимдан доим миннатдорман. Бугун фарзандларим яхши жойларда ишлаётганининг замирида уларга берилган тарбия турибди. Аввало, уларнинг иссиқ-совуғидан хабардор бўлган, ёмонларга қўшилиб қолишининг олдини олган, китобга меҳр қўйишига, кеч ётиб, эрта туришга одатланишига сабаб бўлган тарбиянинг маҳсули, деб биламан. Келинларим ҳам, куёвларим ҳам олий маълумотли, жамиятда ўз ўрнига эга инсонлар. Бундан фахрланаман.

Давлатимиз раҳбари Қорақалпоғистонга келганида 6 та корхонани ишга туширди. Бу бир неча минг кишининг ишли бўлишидан далолат беради. Ҳар бир маҳалла учун 500 миллион сўмдан маблағ ажратилган бўлди. Бу жуда қувонарли ҳол. Келгусида Қонликўлда ҳам ана шундай корхоналар фаолияти йўлга қўйилишини истардим.

Яна бир нарсани айтишни истардим. Охирига пайтларда ҳуқуқий, маданий, иқтисодий, ижтимоий соҳаларда, одил судлов, сўз эркинлиги ва бошқа барча соҳада минглаб демангану, лекин юзлаб чекловлар олиб ташланди. Янги ҳуқуқлар амалиётга кўчди. Эътиборлиси, улар конституциявий даражада кафолатланяпти. Демак, янгиликлардан умид катта. Уларнинг амалиётга кўчиши эса ҳаётимиз янада яхшиланишига ҳисса қўшади.

Батир АЙТЕКОВ,
Қорақалпоғистон
Республикаси Жўрқорғи
Кенгеси депутати,
Тахтакўпир туман тиббиёт
бирлашмаси шифокори:

— Тахтакўпир туманида яшайман. 27 йилдан буён хирург сифатида фаолият кўрсатиб келаяпман. Шифокорлар оиласида туғилиб катта бўлганман. Ота-онам туфайли бу касбни танлаганман, отам ҳам хирург бўлиб ишлайди, ҳозир 77 ёшда. Онам эса нафақада.

Рафиқам ҳам шифокор, 3 нафар қизим бор ва уларнинг энг каттаси тиббиёт соҳасида таълим олмоқда. Иккинчи қизим биология фани бўйича Нукус давлат университетиде тахсил оляпти. Кичик қизим эса мактабда, 9-синф. Тўғриси, ёшлик пайтим ўғлим бўлиши ҳақида орзу қилардим. Ҳозир эса қизларимнинг меҳрибонлигини кўриб, уларнинг орзу-мақсадлари сари интилишини кўриб, хато ўйлаганимни тушуниб етдим.

Касбимга келсак, авваллари одамлар ўзига, соғлиғига беъэтибор бўлган. Уларга

ташхис қўйиш, даволаш жуда мураккаб бўлган. Касаллигини ўтказиб юбориб, оғир аҳволда ёнимизга келарди. Шунақа пайтда беморларга ёрдам бера олмаслиқдан қийналардим. Ҳозир тиббиётимиз анча ривожланган. Аввалари оддий ускуналар ҳам етишмасди. Беморни кўриқдан ўтказишнинг ўзига жуда кўп вақт сарфлардик. Ҳозир замонавий ускуналар туфайли хизматимиз бирмунча осонлашган.

Ҳозирги кунда туман тиббиёт бирлашмасининг шошилинч қабул бўлими раҳбари лавозимида ишляпман. Шифохонада асосан сурункали касалликлар билан хасталанганлар билан ишляпимиз.

Ҳар бир фуқарога сифатли тиббий хизмат кўрсатиш мақсадида овул ва фуқаролик пунктларида бориб, аҳолининг саломатлигини мунтазам текширувдан ўтказиш йўлга қўйилган. Беморлар қачон

келади, деб кутиб ўтирадиган вақтлар ўтди.

Тўғри, айтганимга кимдир ишонмаслиги мумкин. Лекин нафақат туманимизда, балки бутун Қорақалпоғистонда катта ўзгаришлар амалга ошириляпти. 4 та махсус қарор ишляпти. Иккита қарор ижтимоий масалаларнинг ечимига қаратилган. Ичимлик суви муаммоси ҳал бўляпти. Тоza ичимлик суви одамларнинг саломатлигига ҳам бевосита ижобий таъсир қилади.

Кунига 25-30 нафар беморни кўриқдан ўтказгач, аҳоли мурожаатлари билан ишляпман. Депутатлик фаолиятим давомида ҳам аҳолининг турмуш тарзини ўрганишга ҳаракат қиляпман. Энг чекка ҳудудда яшаймиз. Сув, йўл масалалари ҳал этиляпти. Бундан буён янги корхоналар фаолияти йўлга қўйилиши ва иш ўринлари яратилиши таърафдоримиз.

Елмурат ТОРЕНИЯЗОВ,
Қорақалпоқ қишлоқ хўжалиги
ва агротехнологиялар
институтини ректори, қишлоқ
хўжалиги фанлари доктори,
профессор, Қорақалпоғистон
Республикасида хизмат
кўрсатган фан арбоби:

— Бу йил 63 ёшни қарши олдим. 1983 йили Нукус давлат университетининг қишлоқ хўжалиги факультети, агрономия бўлимини битирганимдан буён асосий фаолиятим шу соҳани ривожлантириш, илмий ишлар қилиш билан кечди. Илмий-тадқиқотларим асосида қишлоқ хўжалиги экинларини зараркундалардан ҳимоя қилиш йўналиши бўйича 400 дан кўпроқ илмий мақолалар, 20 та китоб, 6 монография, 5 дарслик, 10 та ўқув қўлланма чоп эттирдим.

Рафиқам билан 6 нафар фарзандни камолга етказдик. Қувонарлиси, улар орасида издошларим ҳам бор. Бир қизим қишлоқ хўжалиги фанлари доктори, яна бири биология фанлари доктори илмий даражасига эга бўлди. Ўғлим эса диссертациясини ҳимоя қилиш арафасида, илмий ишларини давом эттирмоқда. Набираларим орасида ҳам касбимга меҳр

қўйганлари борлигини кўриб, йиллар давомида қилинган меҳнатнинг асл меваси шулар эканини ҳис қиламан. Яъни, одам нафақат ўзи олим бўлиши, балки жамиятга олимларни етиштириб бериши чинакам бахти бекамлик, назаримда.

Ҳурматли Президентимиз бошчилигидаги ислохотларнинг ҳаётга жорий этилиши менга ўхшаган инсонлар учун энг аҳамиятли янгилик ва қутилмаган имкониятлар, деб биламан. Меҳнат фаолиятим бошланган йиллари охириги йиллардаги каби имкониятлар бўлганида янада самарали ишлардик.

Шу ўринда таъкидлаб ўтишни истардимки, Конституциямизнинг янги таҳририда ёшларнинг ҳақ-ҳуқуқлари, билим олиши, илмий фаолият билан шуғулланиш кафолатлари мустақамланиши имкониятлар кўлами ортишидан далолатдир.

Қумар БЕГНИЯЗОВА,
Бердақ номидаги Қорақалпоқ
давлат университетини
журналистика кафедраси
доценти, Kar24.uz интернет
нашри муҳаррири:

— Қорақалпоғистоннинг энг чекка ҳудуди Тахтакўпир туманида дунёга келганман. Болалигимдан адабиётга, журналистикага меҳр қўйганман. Уша пайтларда болалар газетасида мақола ва ҳикояларим босиларди. Мана шу орзуларим 2009 йилда Зулфия мукофотига сазовор бўлишимга хизмат қилди. Кейинчалик ЎзДЖТУ халқаро журналистика факультетиде тахсил олдим ва шу тариқа катта ҳаётга кириб келдим.

Оддий қишлоқ қизиман. Талабалик пайтимда инглиз тилини билмасдим. Чунки бизда хоржий тил ўрганиш имконияти деярли бўлмаган. Шу сабабли пойтахтдаги тенгдошларимдан ортада қолмаслик учун

бор кучим билан ҳаракат қилдим. Натижа ёмон бўлмади. Олдимга қўйилган мақсадга эришдим. Айна пайтда инглиз тилини С1 даражасида биламан ва университетда мутахассислик фанлари бўйича шу тилда дарс бераман.

Ҳозирги ёшлар учун шароитлар анча кенг. Бизда бўлмаган имкониятлар бор. Ҳаммамиз интернет деган "глобал қишлоқ"да яшляпимиз. Йигит-қизлар масофавий асосда ҳам билимларини мустақамлаяпти. Олий таълим муассасаларига борганда улардаги чет тилини билиш даражаси анча юқори эканини кўряпман.

Фаолиятим давомида фақатгина назария билан чекланиб қолишни истамайман. Ўзим амалиётдан йироқ бўлиб турган ҳолда, талабаларга ақл ўргатишга, тўғриси, уяламан. Чунки баъзи ҳолларда амалиёт билан назария бир-бирига тўғри келмай қолади. Ана шундай пайтда ўзим бу йўналишда ишласам, талабалар ёнида уялиб қолишим мумкин.

Шу сабабли 2018 йилда kar24.uz интернет нашрини ташкил қилдим. Унга эса ҳозирги "Ёшлар овози" газетасида ишлядим. 2023 йилдан сайт юритишнинг бир шогирдимга топширдим. Айна пайтда эса бошқа бир лойиҳа устида ишляпман. Яъни, Қорақалпоғистонда биринчи соф онлайн телеканални ишга туширмоқчимиз. Шу кунларда тест режимида эфирга узатилаётган телеканалимизда бир неча йигит-қиз ишли бўлди. У ўз эфир сеткаси, кўрсатувлари, дастурларига эга бўлади.

Ҳаётда орзу қилишдан қўрқмадим, мақсадларимга эришишга доим ишондим. Шу билангина чекланиб қолмасдан, бунинг учун тинимсиз ҳаракат қилдим, интилдим. Бугунги кун ёшларида имкониятлар биздагига қараганда

яхши. Уларнинг биздан фарқли ўлароқ мақсадлари катта, имкониятлари бисёр. Уларнинг қайфияти, эртанги кунга ишончи юқори. Ўз фикрини эркин баён қила олиш имконига эга.

Йигит-қизлар энг камида битта хоржий тилни мукамал ўрганишини истардим. Боси одам қанча тил билса, шунча дунёқараш бийиб боради. Фикрлашда, менталитетда, дунёқарашда чегаралар, тўсиқлар бўлмайди.

Асосийси эса билимдир. Чунки айрим ёшлар ҳали етарли билим "багажи"га эга эмас. Дипломлар, турил сертификатлар ортидан қувмасдан, билимга эргаштиш керак. Китоб билан доимий дўст тутиниши унинг жамиятдаги обрўси ва нуфузини белгилаб беради.

Қўш саҳифани
Зилола УБАЙДУЛЛАЕВА тайёрлади.

Ҳар кимга
малакали юридик
ёрдам олиш ҳуқуқи
кафолатланади.

Янги таҳрирдаги
Конституциянинг 29-моддаси

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
REFERENDUMI
2023

Янгиланаётган Конституция том маънода халқ Конституцияси бўлаётгани жамоатчилик томонидан эътироф этилмоқда.

ХУҚУҚ ҲАМ, КАФОЛАТ ҲАМ

МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

БУГУННИНГ ДОЛЗАРБ МАВЗУСИ ҲЕЧ КИМГА СИР ЭМАС, АЛБАТТА. КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИСЛОҲОТЛАР, ЯНГИ ТАҲРИРДАГИ БОШ ҚОНУНИМИЗ МЕЪЁРЛАРИ БУТУН ХАЛҚИМИЗ ЭЪТИБОРИДА, МУҲОКАМАСИДА. 30 АПРЕЛЬ КУНИ ЎТАДИГАН РЕФЕРЕНДУМДА ҲАР БИР ФУҚАРО ФАОЛЛИК ҲАМДА МАСЪУЛИЯТ БИЛАН ИШТИРОК ЭТИШИ ЗАРУРЛИГИ ҲАМЮРТЛАРИМИЗ ТОМОНИДАН ТАЪКИДЛАНМОҚДА.

Акбар ФАЗИЛОВ,
халқ депутатлари Бухоро вилоят Кенгашидаги Ўзбекистон ХДП гуруҳи аъзоси:

— Янгиланаётган Конституция Янги Ўзбекистонни қуриш ғояси атрофида бутун жамиятимизни жипслаштириши, унда барча қатлам манфаатлари инобатга олинганлиги муҳим аҳамият касб этади. Янгиланаётган Конституция том маънода халқ Конституцияси бўлаётгани жамоатчилик томонидан эътироф этилмоқда. Амалдаги Конституциямиз 65 фоизга янгиланмоқда.

Янгиланган Конституция мамлакатимизни демократик ривожлантириш йўлида энг муҳим ҳуқуқий пойдевор бўлиб хизмат қилади, давлат ҳокимиятининг янада самарали ташкил қилинишига ёрдам беради. Халқ вакиллик органи бўлмиш парламентнинг роли ва ўрнини, масъулиятини ошириш, унинг ваколатларини янада кенгайтириш, умуман, мамлакатимизда парламентаризм, халқ ҳокимиятичилигини янада кучайтиришга қаратилган бир қатор нормалар лойиҳага киритилган. Қонунчилик палатаси билан Сенат-

нинг биргаликдаги ваколатлари ҳамда ҳар бир палатанинг алоҳида-алоҳида ваколатлари ва масъулият соҳалари аниқ белгилаб берилмоқда. Яъни, Қонунчилик палатасининг мутлақ ваколатлари 5 тадан 12 тага, Сенатники эса 14 тадан 18 тага кўпайтирилмоқда.

Шунингдек, илғор хорижий тажрибадан келиб чиқиб, ҳудудий манфаатларни ифодаловчи орган сифатида Сенатнинг маҳаллий вакиллик органи фаолиятига кўмаклашиш каби муҳим ваколат Бош қомусимизда мустаҳкамлаб қўйилмоқда.

Бундан ташқари, Олий Мажлис палаталарининг биргаликдаги ваколатлари сифатида коррупцияга қарши курашиш тўғрисидаги ҳар йилги миллий маърузани эшитиш белгиланмоқда. Бу иккала палатанинг мазкур йўналишдаги самарали ҳамкорлигини таъминлаган ҳолда, коррупцияга қарши курашиш борасида ижобий ўзгаришлар учун мустаҳкам замин яратилади.

тизимининг мавжудлиги билан ўлчанади. Юртимизда бу тамойил, энг аввало, Конституциямизда мустаҳкамланган.

Бугунги кунда сиёсий партиялар Конституцияда белгиланган ҳуқуқларидан фойдаланган ҳолда, мамлакат тарақиётида фаол иштирок этиши, жамиятни янада ривожлантириш учун ўз дастурий ғояларидан келиб чиқиб, муқобил таклифлар бериши, ўз электорати манфаатларини самарали ҳимоя қилиш юзасидан янада ташаббускор бўлиши талаб этилади. Бу эса демократик ҳуқуқий давлатни шакллантириш ҳамда фуқаролик жамиятини қарор топтириш йўлида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар самарадорлигини таъминлашга хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикасининг янги таҳрирдаги Конституцияси ижтимоий адолат, эркинлик ва тенглик тушунчалари билан чамбарчас боғлиқ бўлиб, инсон ва давлатнинг ҳуқуқий ҳолатини белгилашда инсон ҳуқуқлари устуворлигини таъминлайди.

Таъкидлаш лозимки, Ўзбекистон тарақиётининг муайян босқичларига ҳамоҳанг тарзда Конституциямиз янгиланмоқда. Президентимиз Конституция ҳар бир фуқаронинг онги ва қалбидан чуқур жой олган, уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини тўлиқ кафолатлайдиган ҳақиқий ҳаёт қомусига айланмоғи лозим, деган сўзлари реалликка айланмоқда.

Янги таҳрирдаги Конституция юртимиз тарақиётида янги даврни бошлаб

беради. Мазкур ислохотни фуқаролар фикри ва қўллаб-қувватлаши асосида, референдум орқали амалга оширсак, бу том манода халқимиз хоҳиш ирода-сининг ифодаси – ҳақиқий халқ Конституцияси бўлади.

Янгиланаётган Конституциямизнинг 54-моддасида инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш давлатнинг олий мақсади дидир. Давлат инсон ҳамда фуқаронинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамланган ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлайди, деб кўрсатиб ўтилган.

Шунингдек, 120-моддада халқ депутатлари Кенгашига унинг депутатлари орасидан қонунга мувофиқ сайланган раис бошчилик қилади. Вилоят, туман, шаҳар ҳокими лавозимини эгаллаб турган шахс бир вақтнинг ўзида халқ депутатлари Кенгашининг раиси лавозимини эгаллаши мумкин эмас, деб кўрсатилмоқда.

Бу давлат бошқаруви янада демократлашиши, давлат ҳокимияти субъектлари ўртасида мувозанат юзага келишига ҳуқуқий асос яратилади. Ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий-ҳуқуқий ислохотларни амалга ошириш, мамлакатни модернизация қилишда вакиллик ҳокимияти ҳамда жамоатчилик назоратини кучайтиришга хизмат қилади.

Референдумда “Янги Ўзбекистон Конституцияси – менинг Конституциям”, деб юсак ғурур ва ифтихор билан фаол иштирок этаман.

Сардор СИРОЖИДДИН
халқ депутатлари Андижон туман Кенгаши депутати:

— Янгиланган Конституция жамиятни янада тараққий эттиришга, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари тўлақонли таъминланишига хизмат қилади.

Кундалик ҳаётимиз Бош Қомусимизда белгиланган меъёрлар билан чамбарчас боғлиқ бўлади. Маълумки, мамлакатда демократик тамойиллар қарор топганининг муҳим хусусиятиларидан бири жамиятда кўппартиявийлик

Отабек ҚОБИЛОВ,
Чўст тумани «Тинчлик» маҳалласи ёшлар етакчиси:

— Ҳар бир мамлакатда демократик жараёнлар даражаси аввало, референдумлар, сайловлар қанчалик очик, ошқора, адолатли ўтиши ва албатта, фуқаролар фаоллиги билан белгиланади.

Референдумда ҳар бир кишининг овози муҳим аҳамиятга эга. Шундай экан, Конституциямизда қўтилаётган янгиланган тарғиботини кучайтиришимиз, иқтисодчи, сиёсатчи, ижодкор ёшлардан иборат тарғибот гуруҳини шакллантиришимиз лозим. Овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган ҳар бир ёшларнинг кўнглида “менинг овозим бор ва юртимизнинг эртанги тақдири ҳақида ўйлаб, кейин қарор қабул қилишим керак”, деган фикрни уйғотишимиз керак.

Афсуски, орамизда менинг овозим нимани ҳам ҳал этарди, деб ўйловчилар йўқ эмас. Агар минглаб сайловчи шундай деб ўйласа-чи... Демак, ҳар бир овоз берувчи фуқаро ўз овози ҳал қилувчи таъсир кўрсатишини англаши лозим. Бунга асослар кўп.

Масалан, янги таҳрирдаги Конституциянинг 79-моддасига кўра, давлат ёшларнинг таълим олишга, соғлигини сақлашга, уй-жойга, ишга жойлашишга, бандлик ва дам олишга бўлган ҳуқуқларини амалга ошириш учун шарт-шароитлар яратиши белгиланган.

Демак, айрим ёшларнинг менга нима манфаати бор деб ўйлаши, “шунча одам қатнашапти-ку, мен қўшилмасам, ҳеч нима қилмайди”, деб юзаки хулоса қилиши жуда катта хатодир. Ҳеч қачон устувор ҳуқуқдан воз кечмаслик, ундан фаол фойдаланишни ўрганишимиз зарур.

“Ўзбекистон овози” муҳбири
Зилола УБАЙДУЛЛАЕВА тайёрлади.

“ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯ БАРЧАМИЗНИКИ!”

Юртимизнинг барча ҳудудлари, шаҳару қишлоқлари, маҳалла ва гузарлар, ташкилот ҳамда муассасаларда мазкур шior билан турли тарғибот тадбирлари ўтказилмоқда. Унда янги таҳрирдаги Конституциянинг мазмун-моҳияти, жой олаётган моддалар ҳамда меъёрлар ҳақида одамларга тушунчалар берилмоқда.

Ўзбекистон ХДП Фарғона шаҳар кенгаши томонидан ҳам ҳудди шундай учрашув ўтказилди. Тадбирда “Фарғона азот” АЖ даги партиянинг бошланғич ташкилоти етакчиси ва корхона ишчи-ҳодимлари иштирок этди.

Конституциявий ислохотлар замирида инсон манфаатлари ётгани, жамиятдаги ечимини қутаётган муаммоларнинг аксарияти шу орқали тез ва осон ҳал бўлиши таъкидланди. Янги таҳрирдаги Конституциянинг ҳажми, мазмуни ва ўзгаришлари ҳақида атрофлича тушунчалар берилди.

***

Сурхондарё вилоятининг Музработ туманида бўлиб ўтган тадбирда ҳам шу каби масалаларга тўхтилиб ўтилди. Ўзбекистон ХДП туман кенгаши раиси П.Норматов, туман Кенгаши депутатлари Ш.Норқобилов, Ш.Чоршанбиев ийғиланганларга референдум ўтказиш зарурати ва Конституциявий янгиланган ҳақида гапирди.

Сўзга чиққан депутатлар Ўзбекистоннинг янгиланаётган Конституцияси ва унга киритилаётган ўзгаришлар ҳақида батафсил маълумот берди. Тадбир сўнггида иштирокчилар ва улар орқали барча яқинларини 30 апрель куни бўлиб ўтадиган референдумда фаол иштирок этишга қақирилди.

Учрашувда, шунингдек, нуроний отахонлар, ҳудудлардаги маҳалла раислари, ҳоким ёрдамчилари, хотин-қизлар фаоллари, ёшлар етакчилари, ўқитувчилар ҳамда бир гуруҳ фаоллар иштирок этишди.

КИТОБ – МАЪНАВИЯТ КЎЗГУСИ

Юқори Чирчиқ туманидаги Тошкент вилоят юридик техникумида Ўзбекистон ХДП туман кенгаши ҳамда Ахборот-кутубхона маркази томонидан ёшларни китобхонликка жалб қилиш, бадий китобларга бўлган қизиқишини янада орттириш мақсадида “Китоб ва китобхонлик — инсон маънавиятининг кўзгусидир” мавзусида тарғибот тадбири ташкил этилди. Тадбирда техникумнинг профессор-ўқитувчилари ва талабалари иштирок этди, деб хабар бермоқда Латифжон Мансуров. Унда сўзга чиққанлар бу дунёда инсон учун энг яқин дўст ҳам, энг яқин маслаҳатгўй ҳам китоб экани ҳақидаги фикрларни билдирди.

Ахборот-кутубхона маркази хизмати раҳбари, партия фаоли Гулнора Давутбекова китоб ёшларни яхшиликка етаклаши билан бир қаторда эл-юрт, она-Ватанга бўлган муҳаббатини оширувчи энг таъсирчан куч эканини қайд этди. Таъкидландики, сўнгги йилларда Президентимиз раҳнамолигида китобхонлик маданиятига эътибор, беш ташаббус доирасида ташкил этилаётган тадбирлар, алоҳида имконият ва ғамхўрликлар сабаб, бугунги кун ёшлари ҳар томонлама билимли ва салоҳиятли бўлишга астойдил интиломоқда. Ёшлар ўртасида ҳар йили ўтказиб келинаётган “Ёш китобхон” кўрик-танлови бунга мисол бўла олади. Танлов ғолибларига Президент соврини “Спарк” автомобили берилиши китобхонликка бўлган эътибор ва ғамхўрликнинг яққол намунаси сифатида баҳоланди.

Тадбир давомида туман Ахборот-кутубхона маркази етакчи мутахассиси, партия фаоли Элеза Аширбаева томонидан ёшларда китобхонлик маданиятини оширишга қаратилган видеоролик намойиш этилди.

Ўз муҳбиримиз.

Ўзбекистон Республикаси
фуқароси Ўзбекистондан
ташқарига мажбурий
чиқариб юборилиши ёки
бошқа давлатга бериб
юборилиши мумкин эмас.

Янги таҳрирдаги
Конституциянинг 23-моддаси

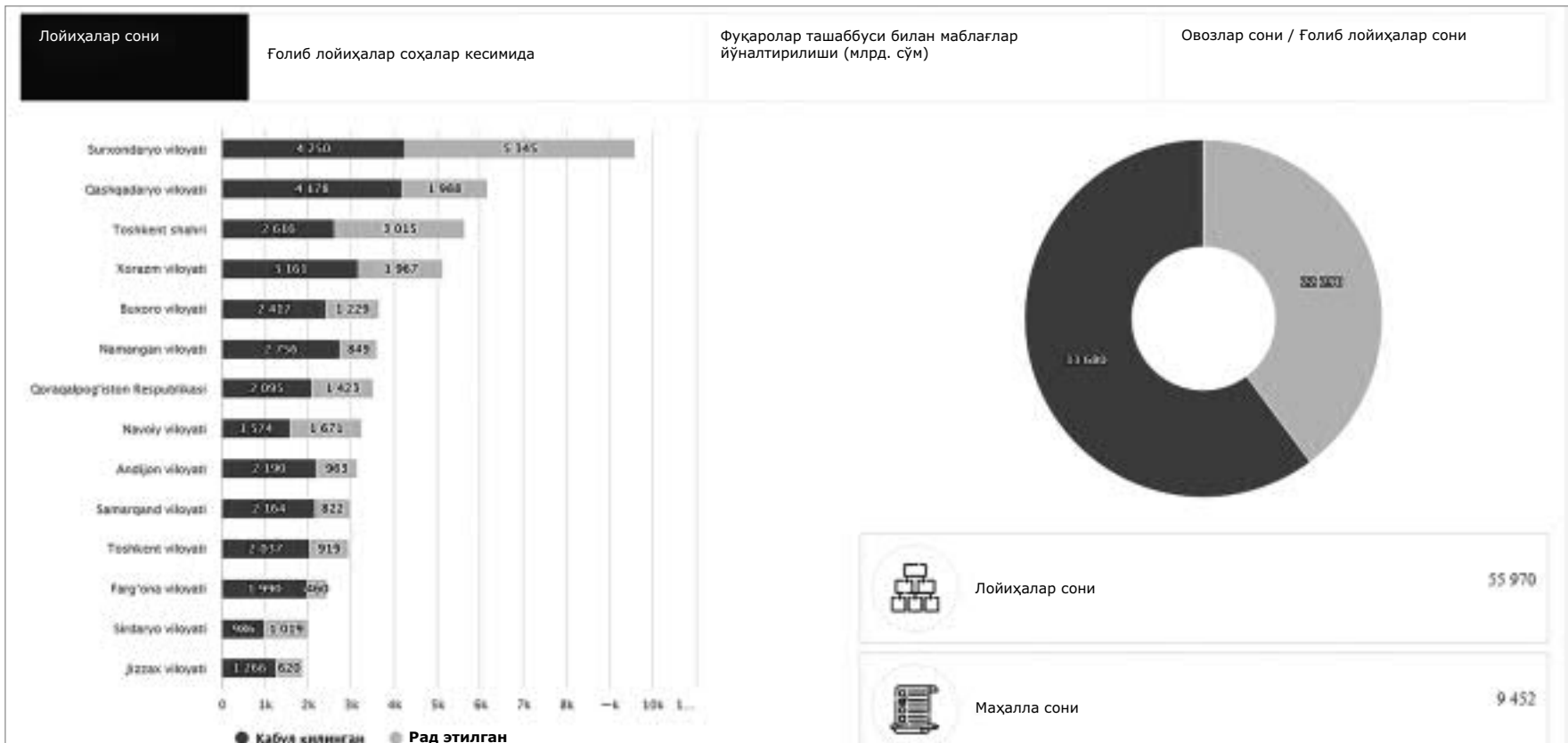

“Ташаббусли бюджет”нинг биринчи мавсумида аҳолидан 1 100 та, иккинчи мавсумда 41 125 та таклиф тушди.

ПУЛЬС

КИЧИК ИСЛОҲОТДАН КАТТА НАТИЖА

ЯҚИН ОРАДА ЭНГ КЎП МУҲОКАМАЛАРГА САБАБ БЎЛГАН, ҚАЙСИ ИЖТИМОЙ ТАРМОҚҚА КИРМАНГ, ФАОЛЛАР ЎЗЛАРИНИНГ МУНОСАБАТЛАРИНИ БИЛДИРГАН МАВЗУЛАРДАН БИРИ “ОЧИҚ БЮДЖЕТ” БЎЛДИ.

СИЁСИ АДАБИЁТЛАРДА ДАВЛАТНИ ТИРИК ОРГАНИЗМГА ЎХШАТИШАДИ. КЕЛИНГ, ШУ МАЪНОДА БИЗ ДАВЛАТИМИЗНИ ИНСОНГА ҚИЁСЛАБ, ЎСМИРЛИК ДАВРИДА ҲАММА ЙЎЛГА КИРИБ ЧИҚИБ, КАТТА ҲАЁТГА ҚАДАМ ҚЎЯЁТГАН ПАЙТДА ЯХШИ НИЯТЛАР БИЛАН КЎП ИШЛАР ҚИЛИШГА УРИНАЁТГАН НАВҚИРОН ЙИГИТГА ЎХШАТ-САК. “ОЧИҚ БЮДЖЕТ”ГА ЭСА АНА ШУНДАЙ ЭЗГУ НИЯТЛАР БИЛАН БОШЛАНГАН ЖУДА ОЛМАНШУМУЛ БЎЛМАГАН ЛОЙИҲАЛАРДАН БИРИ СИФАТИДА ҚАРАБ ТУРАЙЛИК.

2021 йилда эксперимент тарикасида бошланган “Ташаббусли бюджет” ўтган икки йил ичида йирик, эзгу лойиҳага айланди. Лойиҳа орқали фуқаролар солиқларини ўзлари хоҳлагандек ишлатишда бевосита иштирок эта бошлашди.

2021 йилда Молия вазирлиги янги талқиндаги “Очиқ бюджет” платформасини ишга туширди. Унда “Ташаббусли бюджет” бўлими яратилиб, фуқароларга ўз яшаш ҳудудидаги муаммолар борасида таклиф қолдириш имкони яратилди. Қолдирилган таклифларда шахсий манфаатлар устуворлик қилмаслиги ва лойиҳа қиймати 1 млрд сўмдан ошиб кетмаслиги асосий мезонлар, деб белгиланди.

“Ташаббусли бюджет”нинг биринчи мавсумида аҳолидан 1 100 та, иккинчи мавсумда 41 125 та таклиф тушди.

Амалда ҳам одамлар шахсий манфаатлар учун эмас, балки йиллар давомида уларни қийнаб келган муаммолар, имкони бўлса, қурби етса, амалга оширишни режалаштирган ишлари “таклиф” кўринишини олди. Натижада одамлар асосан ички йўллари таъмирлаш, мактаблар таъмири, ичимлик суви каби маҳалла манфаати учун муҳим таклифларни қолдириди.

Биринчи мавсумда 69 700 та, иккинчи мавсумда эса 61 000 та таклиф тушди. Лойиҳа оммалашиб, таклиф бермаган маҳалла қолмади, ҳисоб. “Ташаббусли бюджет”даги ташаббуслар Ўзбекистондаги маҳаллаларнинг 98 фоизини қамраб олди.

Ўтган икки мавсумдаги ўсиш тенденцияси жуда катта бўлганди. Шунинг учун бу мавсум ҳам рақобат кучли бўлиши фуқаролар танлаган лойиҳалар учун ўтган йилгидан 3,5 баробар кўп – 8 трлн сўм ажратилганидан ҳам аён эди. Илк таклифларни қабул қилиш 6 февралдан бошланди.

Маълумот учун, 2023 йилнинг 1 мавсуми доирасида фуқаролардан жами 55,9 мингта

ташаббус келиб тушган. Ташаббусларнинг 26 фоизи ички йўллари таъмирлаш, 18 фоизи умумтаълим мактабларини таъмирлаш ёки жиҳозлаш, 11 фоизи эса кўча чиқроқларини таъмирлаш ва ўрнатишга ҳамда электр энергия таъминоти билан боғлиқ лойиҳаларга доир.

18 мартдан “Ташаббусли бюджет” жараёнининг жорий йилдаги 1-мавсуми доирасида овоз бериш жараёни бошланди. 7 апрел куни эса биринчи мавсумга овоз бериш якунланади. Мавсум доирасида фуқаролар томонидан илгари суриладиган лойиҳаларни молиялаштириш мақсадида республика бўйлаб 1,7 триллион сўм маблағлар йўналтирилиши кўзда тутилган.

Хуллас, лойиҳа йилдан-йилга такомиллашиб, катталашиб, бир сўз билан айтганда, одамларнинг диққат маърузасига тушиб бормоқда. Лойиҳа оммалашгани сари унга боғлиқ жолда жамиятнинг бошқа камчиликлари, муаммолари кўзга ташланмоқда. Айнан шу камчилик ва муаммоларни кўришни хоҳлашмаганиданми ёки вазиятга тўғри баҳо беришмаганиданми баъзи ижтимоий тармоқ фаоллари лойиҳани танқид қилмоқда.

Лойиҳа ҳақида анча-мунча фикрлар, мулоҳазалар, таҳлилий материалларни ўқидим. Бир сўз билан айтганда, ажойиб лойиҳа. Бар-тарafd этилиши керак бўлган камчиликлари эса бор. Лекин бу камчиликлар бутун лойиҳани, унинг ташаббускорларини ёмонотлиқ қилиши керак эмас. Иш, ҳаракат бор жойда, албатта, қутилмаган ҳолатлар чиқади. Бу табиий, шунинг учун соғлом жараён.

Асосийси эса бу лойиҳа давлатчилик таррақийетидаги муҳим унсурлардан бири бўлган одамларда жамият ҳаётига дахлдорлик ҳиссини кучайтиришга, демократик жамиятларнинг асоси бўлган ҳар бир инсоннинг фикри, иштироки, овози қанчалик муҳимлигини англашга хизмат қилишини тасдиқлади. Эзгу мақсад

йўлида биз бир халқ бўлиб бирлаша олишимизни кўрсатмоқда.

Баъзи фаолларнинг ижтимоий тармоқларда чиққан муносабатларини, фикрларини қуйида келтириб ўтмоқчиман.

ОХИРГИ ЙИЛЛАРДА СОДИР БЎЛГАН ЭНГ ЗЎР ЖАРАЁН

Ботир Қобиров, иқтисодчи, Ҳарвард университети докторанти:

— Мен учун бу лойиҳа ҳалигача Ўзбекистонда охириги йилларда содир бўлган энг зўр жараёнлардан бири.

Бу йил турли фикрлар ва воқеаларни қузатар эканман, икки оғиз фикримни билдириб кетай.

“Ўзбекистонликлар ўз солиқлари тақсимла-нишида, маҳаллий сайловларда ва фуқаролик жамияти қуришга қизиқиш билдирмайдилар, биз бошқачамиз, биз унга ва бунга тайёр эмасмиз” мазмунидagi шаблон гапларни баъзида эшитамиз. Шу гаплар тўғри эмаслигига далилни айнан “Ташаббусли бюджет” лойиҳаси кўрсатиб бермоқда, десам ҳам бўлади. Бироз бўлса ҳам фуқаролик жамияти пайдо бўлаётгани, фуқаролар ўз солиқлари тақсимида фаоллашиб бораётганлари фақат ва фақат яхши эмасми?..

Давлат ота эмас, у бизга ҳамма нарсани муҳайё қилиб берадиган куч ҳам эмас. Давлат бу одамлардан алоҳида текисликда фаолият олиб борадиган идора, мавҳум машина ҳам эмас, балки шу одамларнинг ўзидан вақтинча тайинланган бошқарув институти.

Мени қувонтираётган қузатувлардан бири инсонларда “бу бизнинг пулимиз, давлатники эмас, давлат бизнинг туманга, қишлоққа қачон пул ажратар, қачон асфальт қилар экан деб кутиб ўтиргунча, ўзимиз шунини фаолроқ бўлиб қилсак бўлар экан”, деган тушунчалар кўпаймоқда.

«ТАШАББУСЛИ БЮДЖЕТ» КЎШИМЧА ИМКОНИАТ

Азимжон Ҳасанов, Иқтисодиёт ва молия вазирлиги бўлим бошлиғи:

— Тўғри, “Ташаббусли бюджет” лойиҳаси ижтимоий тармоқларда жуда кўп муҳокама-ларга сабаб бўляпти. Айнан ўқитувчилар ва бошқа бюджет ташкилотлари ходимларининг овоз йиғишга мажбурланиши каби хабарлар янграяпти. Фуқаролар томонидан давлат ўзи қилиши керак бўлган нарсалар учун нега

овоз йиғаяпти, деган саволлар ҳам қўйилляпти.

Ҳар йили Давлат бюджетидан ижтимоий соҳа учун инфляция даражасидан кам бўлмаган миқдорда маблағ ажратилади. “Ташаббусли бюджет” лойиҳаси эса шуларга қўшимча тарзда фуқароларга имконият бериб, кўпроқ муаммоларни ҳал этиш учун бўляпти. Бошқа давлатларда шакланган давлат бюджетининг маълум бир маблағини овозга қўйган ҳолда нимага йўналтирилиши белгилаб беради. Бизда эса фаркли: давлат бюджетининг аниқ бир қисмини эмас, қўшимча тарзда ажратилган маблағ бўлади. Давлат ўз функциясини ба-жариб келмоқда, қўшимча имконият тарзида “Ташаббусли бюджет” жорий қилинган.

ТЎХТАШ ВА ЧЕГАРАЛАШ ТАРАФДОРИ ЭМАСМАН

Отабек Бакиров, иқтисодчи:

— Онгли равишда масалага ёндашсак, 36 млн аҳолининг ҳар бирининг хоҳишини бир жойга жамлаш учун жуда қийин йўллардан бориш (яъни ҳамма бюджет жараёнида иштирок этиши) ёки вакиллик йўлидан (депутатлар) бориш мумкин, бутун дунёда энг камхаржли, қулай йўл шу ҳисобланади.

Бу йилги “Ташаббусли бюджет” учун 8 трлн сўм маблағ ажратилиши керак. Баҳордаги босқич учун эса 1,7 трлн маблағ ажратилган. Энди биз нега ўз ихтиёримизга берилган 1,7 трлн маблағдан овоз кечишимиз керак? Шунинг учун ҳам “Ташаббусли бюджет” лойиҳасига нисбатан давлатнинг ўзи қилсин, деган нарсани қабул қилолмайман.

Ўтган йили биринчи ва иккинчи мавсумда жамият, иқтисодиётимиздаги жуда кўп муаммоларни очиб берди. Ўқитувчиларнинг, шифокор-ҳамшираларнинг мажбурий овоз йиғишга жалб қилинаётгани “Ташаббусли бюджет” муаммосини ёки мажбурий меҳнат муаммосини — шунини ҳал қилиб олиш керак.

Иқтисодиёт ва молия вазирлиги маълумотига кўра, бугунгача 12,2 млн одам овоз берган, Ўзбекистон аҳолисининг 1/3 қисми. Фарғонада 1,5 млн бўлибди, аҳолининг 50 фоизи дегани. Сўнги 30 йил ичида аҳолини бу даражада қамраб олган ижтимоий воқелик бўлгани йўқ.

Хуллас, тўхташ ва чегаралаш тарафдори эмасман.

Кўриниб турибди, бу лойиҳа кўпчилликка маъқул. Шу сабабли ҳам одамлар лойиҳада катта қизиқиш ва шижоат билан иштирок этмоқда. Лекин бу лойиҳадан норозилар ҳам топилади. Аслида ҳар қайси жамиятда ҳар қандай ислоҳотга қарши чиқувчилар, янгиликни қабул қилишга қийналадиган қатлам бўлади. Ўзбек жамияти ҳам бундан муҳофаза қилинмаган.

Ўқитувчи ёки бюджет ташкилоти ходимининг овоз йиғишга мажбурланиши фожиали масала сифатида қаралмоқда. Қайсидир маънода овоз йиғишга жалб қилинган ходимнинг ишхонаси замонавий таъмирланган бўлиши у ерда ишлайдиганлар учун ҳам фойдали.

Ўқитувчи ёки бюджет ташкилоти ходими овоз тўплаш менинг вазифамга кирмайди, деб ўзини ҳимоя қилмаса, бунга фақат ўзи айбдор. Масалан, ўқитувчи овоз йиғиш менинг вазифамга кирмайди, деб овоз тўплашдан бош тортиди. Бунинг учун ўқитувчи ишидан айрилса бунга масъулар ва жамоат фаоллари томонидан муносабат билдирилмаслиги ачинарлироқдек гўё.

Шунингдек, кимдир битта сув учун овоз бериши бу лойиҳанинг камчилиги эмас, балки бизнинг жамиятимизга тутилган кўзгудир. Ўзини ҳимоя қилолмайдиган ўқитувчи ҳам, энг асосий ҳуқуқини бир ҳўппам “пепси”га алмашаётган одамлар ҳам биз билан битта жамиятда яшамоқда. Буларни тоқатсизлик билан қабул қилишимиз аслида асл юзимизни кўришни истамаётганимиздандир.

Шуниси маълумки, ўзининг маҳалласида битта йўлни, битта мактабининг ёки битта кўчасини тоза ичимлик суви билан таъминлаш учун уюшиб, бир ёқадан бош чиқариб овоз беролмаган халқ эртага қандай қилиб бир ҳокимини сайлаши ёки давлат аҳамиятига молик ишларга ўзини дахлдор ҳис қилиши мумкин?.. Очиқ ва “Ташаббусли бюджет” лойиҳалари қандай халқ эканлигини англашга, ўзимизни ўзимиз яхшироқ билишимизга ҳам хизмат қилади.

Хуллас, бу лойиҳа жуда КЕРАК, КЕРАК, КЕРАК.

Аҳмад ҚУРБОНОВ, “Ўзбекистон овози” муҳбири.

“ИМКОНИАТ СИЗ УЧУН”

Ўзбекистон ХДП Андижон вилоят кенгаши томонидан ушбу шиор остида ёшлар конференцияси ўтказилди. Конференция Ўзбекистон ХДП дастурининг ижроси, Ёшларга оид давлат сиёсатининг устувор мақсади, шунингдек, имконияти чекланган ва ижтимоий ҳимояга муҳтож ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, хайрия ва саховат ишларини амалга ошириш, қонунчиликда белгиланган имкониятлар ва қулайликлар ҳақида уларнинг хабардорлигини ошириш мақсадида ташкил этилди. Тадбирда ҳамкор ташкилотлар, барча туман ва шаҳар кенгаши фаол ёшлари ва имконияти чекланган фуқаролар, Ёшлар парламенти номзодлари, Олимпия захиралари коллежининг параолимпиячилари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Андижон вилояти Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаси бош мутахассиси М.Абдуллаев ёшлар манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан қилинаётган амалий ишлар тўғрисида сўз

юритиб, имконияти чекланган ёшларга ногиронлик аравачаси, кўзи ожизлар хассаси, қўлтиқтаёқ ва тонометрлар топширди.

Шунингдек, бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси Андижон вилоят бошқармаси бош мутахассиси О.Жалилов ногиронлиги бор ёшларга пенсиялар, ижтимоий нафақалар ва бошқа тўловларни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тайинлаш борасида сўз юритди. Ёшлар парламенти номзоди Б.Ғофуров, Ёшлар қаноти раиси Д.Турғунбоев, ёш депутат О.Мирзаев ва паралимпия ғолиби С.Нуриддинов сўз олиб, ютуқларга эришишда Ўзбекистон ХДПнинг ўрни ва ёрдами катта бўлганлиги тўғрисида гапириб ўтишди. Тадбир сўнггида 14 нафар йигит-қиз партия сафига қабул қилинди.

Ёқутхон МҰМИНОВА, Ўзбекистон ХДП Андижон вилоят кенгаши бўлим мудир.

Ҳеч кимга унинг розилигисиз қонунчиликда белгиланмаган мажбурият юклатилиши мумкин эмас.

Янги таъдирдаги Конституциянинг 21-моддаси

MATBUOT ANJUMANI

ДАВЛАТНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҲОЛАТИ ҚАНДАЙ?

ВАЗИР ЎРИНБОСАРИ МАЪЛУМОТ БЕРДИ

ИҚТИСОДИЁТ ВА МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ 2022 ЙИЛДАГИ ФАОЛИЯТ ТАҲЛИЛИ ВА 2023 ЙИЛДАГИ УСТУВОР ВАЗИФАЛАР ХУСУСИДА МАТБУОТ АНЖУМАНИ ЎТКАЗДИ.

АНЖУМАНДА 2022 ЙИЛДА ДУНЁДА СОДИР БЎЛГАН МУРАККАБ ИҚТИСОДИЙ ВА МОЛИЯВИЙ ВАЗИЯТНИНГ САҚЛАНИБ ҚОЛАЁТГАНИ, ЖАҲОН БОЗОРЛАРИДА АСОСИЙ МАҲСУЛОТЛАР НАРХЛАРИНИНГ БЕҚАРОРЛИГИГА ҚАРАМАЙ МАМЛАКАТИМИЗДА ЮҚОРИ ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ СУРЪАТЛАРИГА ЭРИШИЛГАНИ ТАЪКИДЛАНДИ.

ЎТГАН ЙИЛ ЯҚУНЛАРИГА АСОСАН ЯЛПИ ИЧКИ МАҲСУЛОТ 5,7 ФОИЗ, САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИ 5,2 ФОИЗ, ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ 6,6 ФОИЗ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТЛАРИ 3,6 ФОИЗГА, БОЗОР ХИЗМАТЛАРИ 15,9 ФОИЗ, ЭКСПОРТ 23,6 ФОИЗ ЎСГАНИ, АҲОЛИ ЖОН БОШИГА ЯЛПИ ИЧКИ МАҲСУЛОТ ҲАЖМИ 2 МИНГ 255 АҚШ ДОЛЛАРГА ЕТГАНИ ТЎҒРИСИДА МАЪЛУМОТ БЕРИЛДИ.

– Мамлакатимизнинг макроиқтисодий кўрсаткичлари тўғрисида батафсил маълумот бермоқчи эдим, – дейди **Иқтисодиёт ва молия вазири ўринбосари Дилшод Султонов**. – Жорий йилда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулоти 5,3 фоиз, саноат маҳсулотлари 5,1 фоиз, қурилиш ишлари 6 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари 3,5 фоизга, хизматлар 14,5 фоизга ўсиши кутилмоқда. Шунингдек, ушбу йилда жаҳонда кузатилаётган глобал инфляция шароитида мамлакатимизда инфляция кўрсаткичи йиллик 12,3 фоизни ташкил қилди.

2022 йилда Давлат бюджети даромадлари 202 триллион сўми ташкил этиб, 2021 йилга нисбатан 37,2 триллион сўмга ёки 22,6 фоизга ошди. Даромадларнинг асосий қисмини билвосита солиқлар 72 триллион сўми ёки Давлат бюджети умумий даромадларининг 35 фоизини ташкил қилди. 2021 йилга нисбатан 15,1 триллион сўмга ёки 27 фоизга ошди.

2022 йилда ҚҚС жами тушумлари 52,2 триллион сўми ташкил этди, 2021 йилга нисбатан 13,8 триллион сўмга ёки 36 фоизга ошди. Қўшилган қиймат солиғи бўйича тушумларнинг ўсиши иқтисодий фаолликнинг ошиши, солиқ маъмуриятчилигини такомиллаштирилиши билан бир қаторда, солиқ тўловчилар сонининг 174 минггага етиб, 30 минггага ёки 20 фоизга ошганлиги билан изоҳланади.

Бевосита солиқлар 2022 йилда 64 триллион сўми, шу жумладан, фойда солиғи – 37,5 триллион сўми ташкил қилди.

Эътиборли жиҳати, жорий йилги солиқ сиёсатидаги асосий ўзгаришлардан бири сифатида қўшилган қиймат солиғи ставкасини 15 фоиздан 12 фоизга пасайтирилиши бўлди. Солиқ ставкаси пасайтирилишига қарамадан, қўшилган қиймат солиғи бўйича йўғилган тушум (солиқ ва божхона тушумлари) 2023 йил 1-чорагида 18 триллион сўм, 2022 йилга нисбатан 2,2 триллион сўмга ёки 14 фоизга ортқ йўғилиши кутилмоқда.

2022 йил Давлат бюджетининг харажатлари 236,5 триллион сўмга бажарилди. Амалга оширилган харажатлар ўтган йилга нисбатан (188,3 триллион сўм) 26 фоизга ошди. Бунда ижтимоий харажатларни молиялаштириш учун Давлат бюджетидан 117,7 триллион сўм ёки умумий харажатларнинг 50 фоизи миқдорида маблағ сарфланди. Амалга оширилган харажатларнинг қарийб 40 фоизи (91,4 триллион сўм) бюджет ташкилотларида фаолият юритаётган ходимларнинг иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларни молиялаштириш учун сарфланди.

Қолаверса, ўтган йилда ижтимоий тў-

ловлар тўлаш билан боғлиқ харажатларга Давлат бюджетидан 19,4 триллион сўми ёки ўтган йилга нисбатан 78 фоиз кўпроқ маблағ ажратилди. Ушбу маблағларнинг 11,4 триллион сўми 2,1 миллион оилага ёки республикада истиқомат қилувчи жами оилаларнинг қарийб 24 фоизига нафақа, моддий ёрдам ва компенсация тўловлари тўлаш учун молиялаштирилди.

Жорий йилнинг 1-чораги давомида тижорат банклари ипотека кредитлари ажратиш учун 1,6 триллион сўм ресурслар ажратилди.

Маълумот ўрнида яна шуни айтиш мумкин, “Ташаббусли бюджет” лойиҳасининг биринчи мавсуми учун 1,5 триллион сўм бюджет маблағлари ажратилган бўлиб, айна пайтда мамлакатимиз бўйлаб лойиҳанинг 3-босқичига «овоз бериш» жараёни давом этмоқда. 2023 йилда бевосита фуқаролар томонидан илгари сурилган лойиҳаларни молиялаштириш учун жами 8 триллион сўм (2022 йилга нисбатан 3,5 баробар кўп) маблағлар йўналтирилиши таъминланади. Бундан ташқари, «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурлари доирасида илгари сурилган лойиҳалар учун 4 триллион сўм маблағ жамоатчилик фикри асосида ҳудудий-ижтимоий инфратузилмани ривожлантиришга йўналтирилади.

Тадбирда вазир ўринбосари давлат ташқи қарзи масаласига ҳам тўхталиб ўтди. Тақдим қилинган маълумотга кўра, 2023 йилнинг 1 январь ҳолати бўйича Ўзбекистон Республикасининг давлат ташқи қарзи 29,2 миллиард АҚШ долларини ёки ялпи ички маҳсулотга нисбатан 36,4 фоизни ташкил қилган.

Матбуот анжуманида Дилшод Султонов журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб берди.

– **Ўзбекистонда аҳоли учун табиий газ ва электр энергияси нархларини жорий йилда ошириш режалаштирилганми?**

– Ўзбекистонда аҳоли учун табиий газ ва электр энергияси нархларини 2023 йилда ошириш режалаштирилмаган. Нархлар ошадими-йўқми, аниқ айта олмайман. Катта эҳтимол билан ошмайди. Аҳоли, яъни жисмоний шахслар учун аниқ ошмайди. Лекин бу маъмур масалани муҳокама қилмаяпмиз, дегани эмас. Турли вариантларни кўриб чиқаяпмиз, жумладан, қандайдир ижтимоий нормалар муҳокама қилинапти. Агар фуқаронинг маоши кам бўлса, электр энергияси ва газдан тежамкорлик билан фойдаланса, бундай одамларни рағбатлантириш керак. Бу қоида аксарият мамлакатларда амал қилади. Бир куни биз ҳам бунга етиб бормиз.

Ўзбекистонда газ ва электр энергиясига тарифлар охириги марта 2019 йил август ойида кўтарилган эди. Энергия ресурсларига нархларни эркинлаштириш ва энергетика соҳасини ислоҳ қилиш бир неча бор қолдирилган. Ҳукумат 2020 йилнинг февраль-март ойларида электр энергияси ва газ тарифларини оширишни режалаштирганди, бироқ коронавирус пандемияси туфайли бу чорани кейинга қолдирди.

2022 йил май ойида Вазирлар Маҳкамасининг “Ёқилғи-энергетика ресурсларининг нархларини ўзгартириш тўғрисида”ги қарори лойиҳаси жамоатчилик муҳокамаси учун эълон қилинган. Қарор лойиҳасида электр энергияси ва табиий газ нархларини ижтимоий норма асосида белгилаш ва ошириш назарда тутилган. Кейин Энергетика вазирлиги қарори лойиҳаси ишчи гуруҳ томонидан ўрганилаётганини, тарифлар 2022 йил 1 июлдан электр ва газ нархи ошмаслигини маълум қилган.

– **Қўшилган қиймат солиғининг пасайиши нега нархларга таъсир қилмаяпти?**

– Қўшилган қиймат солиғи киритилиши, имтиёз бекор қилиниши, ставкаси пасайиши нархларга таъсир қилмайди. Сабаби, масалан, сиз бугун бориб, сартарошга 100 минг сўм тўлагансиз. Эртага ҳам 100 минг сўм тўлашга тайёрсиз. У нега нархни пасайтириши керак? Бу бизнеснинг хусусиятидан бири. Агар бозорда рақобат бўлса, ўшанда нархлар пасайиши мумкин. Лекин, ўйлайманки, ҚҚСнинг пасайиши январь-февраль ойларида инфляциянинг ўсишини бироз секинлаштирди.

– **Нима сабабдан давлат қарзи 29,2 миллиард АҚШ долларига етди?**

– Биринчидан, Ўзбекистон каби ривожланаётган мамлакатларда инфратузилма лойиҳаларини амалга ошириш кўлами доимо ўсиб борувчи характерга эга. Бу каби вазифаларни амалга ошириш учун давлатда 2 та муқобил ечим мавжуд, солиқларни ошириш ёки ташқи қарз ва инвестиция маблағларини жалб қилиш. Солиқларни ошириш истиқболда иқтисодиётни ривожлантириш рағбатларига путур етказиши ҳисобга олинса, кўплаб ривожланган давлатлар иккинчи йўлни танлашни афзал кўришади. Иккинчидан, ковид ва постковид даври дунёнинг кўплаб мамлакатларида ташқи қарз ўсишига олиб келди. Хусусан, ушбу омилар таъсирини 2020 йилда қарз жалб қилиш миқдори кескин ошганини (17,8 млрд доллардан 23,4 млрд долларга) кўриш мумкин. Учинчидан, давлат бюджети тақчиллигининг ошиб бораётгани. 2022 йилда ушбу кўрсаткич ЯИМнинг 3,9 фоизини ёки қарийб 35 триллион сўм ташкил этди.

Бундан ташқари, давлат қарзи 2022 йил 3-чорагида нисбатан 3,1 миллиард долларга кўпайган, ялпи ички маҳсулотга нисбатан улуши ҳам 2,3 фоизга ошди, 34,1 фоиздан 36,4 фоизга етган. Таққослаш учун, 2022 йилнинг 1 октябрь ҳолатига давлат қарзи 26,2 миллиард долларни ташкил этган. Давлат қарзининг умумий миқдори йилдан-йилга ошаётган бўлса-да, унинг ялпи ички маҳсулотга нисбатан улуши 2020 йилдан кейинги даврда камайган.

Жаҳон банки (ЖБ) прогностларига кўра, Ўзбекистон ҳукумати ўзининг қарз олиш чекловларига риоя қилишда давом этиши кутилмоқда. Давлат қарзи ва умумий ташқи қарз 2024 йил охирига келиб ялпи ички маҳсулотнинг мос равишда 32 ва 55 фоизгача босқичма-босқич камайиши кутилмоқда.

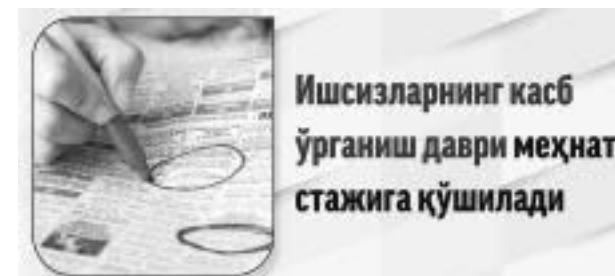
Маълумот учун, “Давлат қарзи тўғрисида”ги қонунга кўра, давлат қарзи суммасининг ялпи ички маҳсулотга нисбатан энг юқори миқдори 60 фоиздан ошмаслиги белгиланган.

– **29,2 миллиард АҚШ долларига тенг давлат қарзи нималарга ишлатилди?**

– Республикаимиз ҳудудиде истиқомат қилувчи ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларнинг бир қисмига нафақа, моддий ёрдам ва компенсация тўловларини тўлашга, давлат-хусусий шерикчилик асосида ташкил этилган мактабгача таълим муассасаларига субсидиялар, фуқароларимизни ипотека кредитлари бўйича бошланғич бадалнинг бир қисмини ҳамда олдинги йилларда олинган ипотека кредитлари бўйича фойз тўловларининг бир қисмини қоплаш учун субсидияларга, шунингдек, пенсионерларнинг пенсия пулларини вақтида тўлаб беришга сарфланган.

Тоштемир Худойқулов, “Ўзбекистон овози” муҳбири.

БИЛАСИЗМИ?

Қонунчиликка кўра, ишдан маҳрум бўлган, биринчи марта иш қидираётган, узоқ (1 йилдан кўп) танаффусдан кейин ишни қайта бошлашни истаган ва ишсиз деб эътироф этилган шахсларга:

- ишсизлик нафақаси тўлаш;
- қарамогидигиларни ҳисобга олган ҳолда моддий ёрдам бериш;
- касб ўрганиш, малака ошириш ёки қайта тайёрлаш даврида стипендия тўлаши ҳамда шу даврни меҳнат стажига қўшиш;
- ҳақ тўланадиган жамоат ишларида қатнашиш имконияти таъминланади.

Иш қидираётганларни рўйхатга олиш, ишсиз деб эътироф этиш, уларга ёрдам кўрсатиш, ишсизлик нафақаларини тўлаш туман (шаҳар) аҳоли бандлиги кўмаклашиш марказлари томонидан амалга оширилади.

Шахснинг қадр-қиммати камситилишига ёки унинг обрўсизлантирилишига олиб келадиган ёлғон ахборотни тарқатиш БҲМнинг 50 баравари миқдориде жарима солишига сабаб бўлади.

Ушбу ҳаракат маъмурий жазо қўлланилгандан кейин яна содир этилса, 2 йилгача озодликни чеклаш билан жазоланиши мумкин.

Фуқароларнинг шаъни, қадр-қиммати ёки ишчанлик обрўсига путур етказувчи маълумотлар тарқатилганда, унга нисбатан етказилган зарар ва маънавий зиённинг ўрни ҳуқуқбузар томонидан қопланиши лозим.

Ўзининг ишчанлик обрўсига путур етказувчи маълумотлар юзасидан фуқаролар суд йўли билан раддия талаб қилишга ҳақли.

Фуқаронинг шаъни, қадр-қиммати ёки ишчанлик обрўсига путур етказувчи маълумотлар ОАВда тарқатилган бўлса, айнаи шу оммавий ахборот воситаларида раддия берилиши лозим.

Болаларнинг қўйилган контингентни боғчага устунлик билан қабул қилиниши ҳуқуқига эга:

- I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахсларнинг болалари;
- кўп болали оилаларнинг болалари;
- етим болалар ёки ота-онасининг қаровисиз қолган болалар;
- “Аёллар дафтери”га киритилган ижтимоий ҳимояга муҳтож ёлғиз аёлларнинг болалари;
- контракт бўйича ҳарбий хизматчиларнинг ва ички ишлар органлари ходимларининг болалари;

– талабалар ва педагогларнинг болалари;

– акалари ёки опалари ушбу муассасанинг тарбияланувчилари жумласидан бўлган болалар;

– кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача ташкилотлардан умумий турдаги мактабгача ташкилотларга ўтказилаётган соғайган болалар.

16 ёшга тўлмаган ногирон боласи бор аёлларга ҳар йили 3 иш кунидан кам бўлмаган ҳақ тўланадиган қўшимча таътил берилади.

Шунингдек, 16 ёшга тўлмаган ногирон боласи бор ота-онанинг бирига ҳақ тўлаган ҳолда ойига қўшимча бир дам олиш кунни берилади.

16 ёшгача бўлган ногирон болани тарбиялаётган ота-оналардан бирига ногирон боланинг санаторийда даволанган барча даври учун унга яқка тартибда парварши зарурлиги тўғрисидаги тиббий ҳулоса мавжуд бўлганда вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси берилади.

16 ёшгача бўлган ногирон болани парварিশлашда банд бўлган она касал бўлиб, болани парварিশлашга қурби етмай қолган ҳолларда, парварши билан банд бўлган ишлаётган бошқа оила аъзолари ёки қариндошларига вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси берилади.

t.me/huquqiyaxborot

Янгиланаётган Конституция матни – Брайль алифбосида

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МИЛЛИЙ МАРКАЗИ ВА “БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ МАРКАЗИ” ТОМОНИДАН “ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ТЎҒРИСИДА”ГИ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ БРАЙЛЬ АЛИФБОСИДА ЧОП ЭТИЛДИ. КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУН ЛОЙИҲАСИНИНГ БРАЙЛЬ АЛИФБОСИДАГИ НАШРИ НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ЮРТДОШЛАРИМИЗНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ, ЭРКИНЛИКЛАРИ ВА ҚОНУНИЙ МАНФААТЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ.

ҒИЙБАТ БАЛОСИ

Инсон табиати қизиқ. “Қилма” деган ишни қилиб, “қил” деган ишга яқинлашгиси келмайди. Ана шундай ишлардан бири ғийбат бўлиб, бу катта ғийбатдир. Динимизда ғийбат қаттиқ ва қатъий қораланади. Инсонларнинг обрў-иззатларини сақлаш учун ислом дини ғийбатни ҳаром қилди. Чунки ғийбат одамларнинг яширин айбларини ошкор қилиш ва уларнинг обрўларини тўқидиш иборат.

Аллоҳ таоло ғийбатнинг ҳақиқий моҳиятини Қуръони каримда баён қилган: “... (Узгалар айбини қидириб) жусуслиқ қилманглр ва бирингиз бирингизни ғийбат қилмасин! Сизлардан бирор киши ўлган биродарининг гўштини ейишни хоҳлайдими?! Уни ёмон кўрасиз-ку, ахир! Аллоҳдан қўрқингиз! Албатта, Аллоҳ тавбаларни қабул қилгучи ва раҳмли зотдир” (Хужурот сураси,12-оят).

Қуръони каримда ҳеч бир гуноҳ бунчалик ёмон ташбеҳ билан зикр қилинмаган. Биламизки, инсон ҳеч қачон ўлимтиқ гўштини емайди. Агар гўшт инсонники бўлса, ундан бутунлай жирканади. Ўз туғишган биродарининг ўлган ҳолатида гўштини ейиш эса умуман инсониятга номуносиб ва ақлдан узоқ ишдир. Ғийбат шундай қабиҳ ишга қиёсланди. Виждони бор, ақли соғлом ва иймонли ҳар қандай кишининг қалбини ларзага келтиради.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Видолашув ҳақида бундай деганлар: “Албатта, сизларнинг қонларингиз, молларингиз ва обрўларингиз бир-бирларингизга ҳаромдир. Шу ойда, шу шаҳарда бу арафа кунининг ҳурматини сақлагандек, уларнинг ҳам ҳурматини сақланглар!” (Муттафақун алайҳ). Демак, биронинг молини зулм билан ейиш қандай ёмон иш бўлса, унинг обрўсига таъжовуз қилиш ҳам шундай манфур амаллардандир.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: **“Ғийбат нима эканини биласизларми?”** дедилар. Саҳобалар: “Аллоҳ ва Расули бўлвчиқорқидир”, деб жавоб беришди. Набий

алайҳиссалом: **“Ғийбат бир биродарининг орқасидан ўзи эшитса, ёмон кўрадиган сифат билан гапиришингдир”**, дедилар. Шунда улардан бири: “Агар биродаримда мен айтган ўша сифат бор бўлса ҳам ғийбат бўладими?” деб сўради. Расулulloҳ: **“Унда бор айбни айтган бўлсанг, ғийбат қилган бўлсан. Агар сен айтган сифат унда бўлмаса, бўхтон қилган бўлсан”**, деб жавоб бердилар.

Бугун, афсуски, ғийбатчилар кўпайиб борапти. Бекорчилар ўтириб олишиб, хаёллари билан бутун оламни айлашиб чиқадилар. Энг ёмони, улар давлатимизни (аниқ бир асосиз – изоҳ тахририятники) ёмонлайдилар, (аниқ исботи бўлмаса ҳам – изоҳ тахририятники) раҳбарларга маломат тошларини отадилар. Бу жуда катта ғийбатдир...

Ғийбатчилар бемалол ўхлаб ётганида раҳбарлар тиниб билмай ишлаша, ҳарбийларимиз тинчликни асраш, сарҳадларимиз дахл-сизлигини таъминлаш йўлида кечани кеча, кундузни кундуз демай тиниб билмаса...

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Меърож кечаси бир қавмнинг олдида ўтдилар. Уларнинг тирноқлари қўрғошиндан бўлиб, ўзларининг юзларини ва куракларини тирнаётган эдилар. Буни кўриб ажабланган Набий алайҳиссалом: **“Эй Жаброил алайҳиссалом, булар ким?”** деб сўрадилар. Жаброил алайҳиссалом: **“Булар одамларнинг гўштини ейдиган ва уларнинг обрўларини тўқадиган кишилар”**, деб жавоб бердилар (Имом Абу Довуд ривояти).

Ғийбат сўзларга қулқоқ солиб турган киши ҳам ғийбатчининг гуноҳига шерик бўлади. Зеро, ҳадисларда ғийбат эшитувчи ҳам ғийбатчиларнинг бири эканлиги баён қилинган.

Шунинг учун ҳар бир мусулмон бошқа мусулмон биродарининг обрўсини ҳимоя қилиши ва ғийбатни тўхтатишга ҳаракат қилиши лозим.

Ривоятларда келтирилишича, Аллоҳ таоло Мусо алайҳиссаломга ушбу сўзларни ваҳий қилди: “Ким ғийбатдан тавба қилган ҳолда вафот этган бўлса, ўша одам жаннатга энг охири кирувчи кишидир. Ким ғийбатда давом этиб (тавба қилмасдан) вафот этган бўлса, ўша одам дўзахга биринчи кирувчи кишидир”.

Ҳазрат Умар разияллоҳу анху: “Аллоҳни зикр қилганлар, чунки бу даводир. Лекин одамларни зикр қилиб гапиришдан сақланганлар, чунки бу дарддир”, деганлар.

Халқимизда “тилнинг сўяги йўқ”, деган мақол бежиз айтилмаган. Беҳуда гап-сўзларни, миш-мишларни тарқатиш тобора урчиб бораётгани ниҳоятда ачинарли ҳолатлардандир.

Ғийбат қилиш, биронинг ортидан гапириш катта гуноҳи қабира саналишини билганимизда эдими, биз орқа-олдимизга қараб гапирган бўлардик. Ғийбат қилувчига ғийбат ҳаром бўлганидек, эшитувчига ҳам уни эшитиб, иқроқ бўлиш ҳаромдир.

Алишер Навоий ҳазратлари тил офатлари, ғийбат ҳақида бундай деганлар: “Тилни тиёлган одам – донишманд оқил, сўзга эрк берган одам беандиша ва пасткаш”.

Шундай экан, барчамиз Аллоҳ ман этган, қаттиқ қораланган ғийбат, бўхтон каби катта гуноҳлардан ўзимизни тияйлик. Шундагина иймонимиз саломат, ўзимиз омонда бўламиз.

Абдуқаҳҳор домла ЮНУСОВ,
Тошкент шахар бош имом-хатиби.

ХОТИРА

ХАЛҚ МЕҲРИ ДЕНГИЗ КАБИДИР

жонқуярларининг беқиёс хизматлари эсланади. Уларнинг шу пайтлардаги меҳнатлари тилга олинади.

Ҳамкасбарларининг айтишича, отам камтарлиги, касби сирларини чуқур билганлиги боис харидорлар ўртасида яхшигина обрўга эга бўлган. Уни кўпчилик таниган ва ҳурмат қилган. Унинг арз билан келганларга алоҳида эътибор қаратиш, дардини тинглаб, муаммосининг ҳал этилишига кўмаклашишдек доимий одати бўлган экан.

Одамлар “бу раҳбарларга хос бўлган ҳақиқий фазилят, илоҳим мартабаси бундан-да юқори бўлсин”, деб дуо қилишаркан. Ана шундай инсон, ўз касбининг моҳири, оиламизнинг ўзини эндиликда орамизда йўқ. Лекин уни билганлар, яқиндан таниганлар унутиб қўйган эмас.

Бугунги тўқинлик, фаровонлик замирида бир пайтлар мураккаб ҳолатда ишлаган отам каби касб фидойиларининг меҳнатлари мужассамлигини эътироф этишади. Самарали меҳнатлари кўпчиликнинг қалбига қолган бундай кишиларнинг жойлари жаннатда бўлишини тилашади.

– Неъмат Усмоновнинг халқ эҳтиёжи учун ўзининг ҳузур-ҳаловатидан кечиб, эртаю кеч истеъмолчилар манфаати учун жон куйдирган инсон эди. Унинг талаб ва эҳтиёжини ўрганишида ўзининг алоҳида услуби бор эди, – деб эслайди шогирдларидан бири.

Айтиш керакки, савдо соҳаси кўпчилик ўйлаганидек осон иш эмасди. Унинг мураккаб томонлари кўп. Тинимсиз ишлаш, харидорлар билан муносабат, асабийлик, ноҳақ таъна-дашониларга дуч келиш инсон саломатлигига жиддий таъсир кўрсатарди. Шундай ҳолатлар отам Неъмат Усмоновнинг саломатлигига анча эрта ҳафс солди. У жиддий давланишларга қарамасдан 2015 йилда вафот этди.

Мен отам изидан боришга, бошлаган ишларини давом эттиришга қарор қилиб,

тўғри қилган эканман, деб ўйлайман. Ҳозир бир эмас, икки савдо идораси, масъулияти чекланган жамиятлар раҳбариман. Булунғурда “Фарҳод” МЧЖ ҳамда Самарқанда “Сабина савдо барака” МЧЖ раисиман. Шукр қиламан. Халқимизга хизмат қилиш катта масъулият.

Бола ёшлигидан кимгадир ҳавас қилади, катта бўлса унга ўхшашга интилади, шу маънода мен ҳам болалигимдан отамга ўхшашни, Ватанимиз, жамиятимиз, маҳалламиз, оиламиз учун ҳалол меҳнат қилишни, маънавий ва илмий бўлишни истардим. Отамнинг ниятларига эришиш йўлидаги машаққатлардан чўчимагани, ҳар қадамида билимни интилагани ҳақида ўйлайман, ҳаётдаги воқеликларни, болалигимда ўзим гувоҳ бўлган айрим ҳолатларни кўз олдимга келтираман. Ва яна ўйлайман, ўша интилиш, машаққатлардан чўчимаслик учун отам журъатни, дадиллиги қардан, кимдан, нимага, нима учун олган. Бу саволларга ўзим жавоб топишга ҳаракат қиламан.

Ахир Абдулхамид Чўпон айтди: Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир...

Демак, муваффақиятларга эришишнинг, муаммоларга ечим топишнинг руҳлантурувчиси, йўл раҳсатувчиси халқимиздир. Чўқурроқ ўйлаб кўрилса, биз фарзандлар ҳам ана шу халқнинг бир вақили, отамнинг бебаҳо зурриёдоримиз.

Отам эса денгиз мисол сокинликни, тўлқинлардек шижоатни, вужудидаги тўлиб-тошган кучни халқдан олган. Эзгуликлар сари исёнга, олов бўлиб ёнишга, адолатга, ҳақиқатга ўчиликни қалбига ана шу халқ солган, илҳом берган.

Шуларни ўйлар эканман, кўнглимда ўзгача ғурур хиссини сезаман. Мақсад қилиб олганим, ота ҳақида ёзиш осон эмаслигига имон келтираман. Айниқса, у забардаст инсон, устоз-мураббий, маданиятли зиёли ва ташаббускор, меҳрибон бўлса, дунё гўзалликларига нисбат

беришга, ташбеҳлар топишга қийналасан. Отам виждони пок, ҳалол, тўғрисиқ инсон эди. Бу фазилятлар унинг ҳаётида ҳам, меҳнат фаолиятида ҳам доимо кўзга ташланиб келган. У ўзига ҳам, шогирдларига ҳамкасарлигига ҳам ўта талабчан, ўз фикрларини тўғри, очиқ тарзда айти оладиган эътиқоди кучли одам эди.

Отам ҳаётда кўп нарсага ўзининг заҳматли меҳнати ва фидойчилиги орқали эришиб келган. Отамда табиат инъом этган ажойиб хусусиятлар ҳам бисёр эди. Улардан бири – шахсга мотивация бериш қобилияти. Нафақат шогирдлари, балки ҳар қандай суҳбатдошга иқтидори ва қобилиятини рўёбга чиқаришга кучли туртки бера оладиган қалби кенг инсон, моҳир ҳисобчи, инсофли савдо ходими ва оиламиз устуни, беш фарзанднинг отаси, ўн беш набиранинг меҳрибон бобожони, кўплаб шогирдларнинг куюнчак устузи эди.

Отам меҳмон кутишни жуда яхши кўрарди. Дўстлари ёки ошна-оғайнилари меҳмонга келгудек бўлсалар, ҳовлига кўчма ўчоқ ўрнатиб, ўзлари ош дамлардилар. У дунё кўришни, саёҳатларга чиқишни хуш кўрадиган романтик инсон ҳам эди. Европа ва Осиёнинг кўпгина мамлакатларида бўлиб чиқди. Энг эътиборлиси, онамни астойдил яхши кўрганидан, ҳурматини жойига қўйганидан қаерга борса ёнида олиб юрарди. Улар қарийб қирқ йил умргузаронлик қилиб икки ўғил, уч қизни оқ ювиб, оқ тараши, барчамизни олий маълумотли қилиб оталик вазифасини аъло даражада адо этди. Отамнинг маҳалламиз аҳолисига ҳам жуда кўп фойдалари теккан.

Падари бузрукворимнинг бир гаплари ёдимида қолган ва мен ҳам ушбу ўғитларига амал қиламан. У доим “Одам ўзини қийнаб ишлаши керак, қийинчиликда қилинган меҳнатнинг меваси ширин бўлади”, дерди.

– Бир неча бор гувоҳи бўлганман, Неъмат Усмоновнинг билан ишчи-хо-

димлар, барча истеъмолчилар ўртасида ҳеч қандай тўсиқлар йўқ эди, – дея хотирлайди туманда 1995-1998 йилларда ҳокимлик қилган Абдувалим Азимов. – У инсон ҳар доим жамоа аъзолари манфаатини ўйлар, ҳуқуқларини англашга ёрдам беради. Шу билан бирга доимий равишда дўконларни тўлдирини, аҳоли таъминотини яхшилаш йўлида тиним нимагини билмасди.

Неъматилла Усмоновнинг бугун орамизда йўқ. Лекин эзгу ниятда бажарган ишларини бутун булунғурликлар эслайдилар. Ободончилик, бунёдкорлик борасидаги бошлаган ҳаракатларини фарзандлари, шогирдлари давом эттиришапти.

Отамнинг кўрсодиги галлароқил Султон Ҳожибоев шундай фикр билдирди:

– Неъмат Усмоновнинг билан талаблик давримизда танишганман, кейинчалик яқин дўст бўлиб кетганмиз. Тошкент халқўҳжалиги институти савдо иқтисодиёт факультетининг сиртки бўлимида бирга ўқигандик. Ўша пайтда иккалаамиз ҳам Жиззах вилояти, Галлароқил туманидаги “Лаликор” матлубот жамиятида ишлардик. Озгина бул вақт топилдим, у савдо билан боғлиқ идораларга қараб шошилларди.

Собик иттифоқ даврида ишбилармонлик ҳар кимнинг ҳам қўлидан келмасди. Мен билган, таниган Неъмат эса тиним нимагини билмасди. У бизга дарс берувчи ўқитувчиларимиз билан ҳам амалий ишлар юзасидан ақиндан суҳбатлашишга, муносабатларини иликлатиришга, яхшилашга, улар маслаҳатларини олишга интиларди. Ўйлаб кўрсам, савдо ходими учун энг керакли ишлар хисобланади. Шу сабабдан бўлса керак, гуруҳдаги барча талабалар бу дўстимиздан ибрат олишга, унинг иш услубларини ўрганишга ҳаракат қилардик.

Ака-укалар, опа-сингиллар ҳаммамиз адабиётни, матбуотни яхши кўрамиз, қадрлаймиз, севиб мутолаа қиламиз. Бир кунги олам Мўқаддас Алмаатованинг отам ҳақида ёзган хотирасини ўқиб қолдим. Уни айнан келтиришни хоиз тодим:

– Ҳар кун отамни эслайман, тушларимда кўраман, хаёлларим узоқ-узоқларни кезади, энг азиз инсоним – падаримни излайди. Соғинчларимнинг зўридан суратига боқаман, хаёлимда худди уйга кириб келаётгандек туюлади, эшикка тикиламан, ҳовлидаги гулзордан, дарактлар атрофларидан изларини излайман, топгандек бўламан, бир ҳовуч тўпроқ олиб ҳидлайман, ҳидларини ҳис этгандек бўламан. Юрагим бироз таскин топади. Охиста шивирлайман: отам тирик, у менинг ёнимда, у ҳаммамизни гўзал ҳаёт сари руҳлантирапти, у ҳаммамизга худди аввалгидек меҳрибонлик қилапти.

Отам ҳаёт бўлганида ҳозир 70 ёшга тўларди. Уйимизга дўсту қадрдонлари тўпланарди. Биз фарзандлар елиб-юғуриб хизмат қилардик. Начора, тақдир шу экан. Энди биз, фарзандлар ота бошлаган ишларни давом эттиришимиз керак. Ҳозир шундай йўлдамиз. Бундан бун ҳам ҳаммамизни Яратганининг ўзи қўласин, отамнинг охири овод бўлсин.

Фаҳриддин УСМОНҚУЛОВ.

DUNYO SIYOSIY PARTIYALARI
VA PARLAMENTLARI+12 Коракалпоғистон
Республикаси
Хоразм+15 Бухоро
Навоий+15 Тошкент
Самарқанд
Жиззах
Сирдарё+18 Қашқадарё
Сурхондарё+15 Андижон
Наманган
Фарғона+16 Тошкент
шаҳри

t.me/uzbekiston_ovozi_gazetasi

facebook.com/uzbekistonovozi

instagram.com/uzbekiston_ovozi

info@uzbovozi.uz

www.uzbovozi.uz

«Финлар ОВОЗ БЕРДИ,
демократия ГАПИРДИ»

Кейинги йилларда кулоғимизга таълим тизимини ривожлантиришда Финландия тажрибасини жорий қилишимиз кераклиги ҳақидаги гаплар кўп чалинмоқда.

Финландия ҳақидаги маълумотларни кўздан кечирганликимиз, мўъжазгина давлат қандай қилиб бугун дунё тан олаётган таълим ва демократик индекслар бўйича жаҳоннинг энг йирик давлатларини орта қолдирганлигига ҳайрон қолишимиз табиий. Лекин ЯИМ бўйича жаҳонда 16-ўринда, аҳоли жон бошига тахминан 54 минг доллардан тўғри келади. Маълумот учун, аҳоли жон бошига ЯИМ ҳажми бўйича Германия 18, Буюк Британия 21, Франция 24-ўринда туради.

Россия – Украина уруши бошланиши билан Финландия Украинанинг позициясини шу кунгача қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Тарихдаги энг ёш Бош вазир дея эътироф этиладиган Санна Марин Финландиянинг тарихий ҳарбий бетарафлигини бузган ҳолда мамлакатнинг НАТОга аъзо бўлишини эълон қилди.

2022 йилнинг май ойида мамлакат расман НАТО аъзолигига номзодини тақдим этди. 2023 йилнинг март ойида Туркия президенти Режеп Таййип Эрдоған Финландиянинг НАТОга аъзолигини ратификация қилиш тўғрисидаги қарорин расман имзолаганидан сўнг кеча 4 апрель кuni расман НАТО аъзоси бўлди. Қайсидир маънода апрель ойининг бошланиши финлар учун тарихий бўлди. Сабаби, 2 апрель кuni финларда парламент сайловлари ҳам ўтди.

ФИНЛАНДИЯ
ПАРЛАМЕНТИГА САЙЛОВЛАР

Финландия парламентининг 200 нафар аъзоси очик рўйхат бўйича сайланди.

Сайлов кампанияси давомида иқтисодиёт, иқлим ўзгариши ва таълимга оид масалалар муҳокама қилинди. Бундан ташқари, ахборот агентликлари сайловни СДП, МКП ва Финлар партияси ўртасидаги рақобат бир-бирига яқин, деб баҳоланган эди.

Кампания даврида Марин таълим ва соғлиқни сақлаш харажатларини қўллаб-қувватлашни билдирди, Петтери Орпониинг МК партияси эса иқтисодиётни мувозанатлаш, ишсизлик ва уй-жой нафақалари учун харажатларни камайитиш ва кўпроқ атом станцияларини қуришга чақирди.

Финлар партияси эса иммиграцияга қарши ва Европа Иттифоқига қарши платформада кампания олиб борди.

Натижалар ҳам рақобат кучлигини амалда исботлади. Амалдаги ҳукмрон партияга рақобатчи бўлган Миллий коалиция партияси (МКП) сайловда халқнинг 20,8% овози билан галаба қозонди ва парламентдаги 48 ўринни қўлга киритди.

Иккинчи ўринни олган амалдаги бош вазир Санна Марин парламент сайловларида ўзининг Социал-демократик партияси (СДП) мағлубиятга учраганини тан олди.

У овоз бериш тугагандан сўнг СДП тарафдорлари олдида қуйидагича баёнот берди:

“Финлар овоз берди, демократия гапирди. Ҳозир биз байрам қилмоқдамиз. Бу натижадан қувониш учун асосимиз бор”, деди бош вазир.

Энди унинг партияси 43 ўринга эга бўлади. Бу олдинги сайловга қараганда 3 та

ўрин кўп, дегани. Миллатчилиги билан танланган Финлар партияси эса 46 та ўринни эгаллади.

ПЕТТЕРИ ОРПО КИМ?

53 ёшли Орпо Миллий коалиция партиясини 2016 йилдан бери бошқаради. Мутахассисларнинг таъкидлашича, у жуда харишматик характерли шахс эмас.

Аммо Орпо халқаро сиёсий юлдуз мақомига эриша олмаса-да, мўътадил ва тажрибали шахс сифатида кўрилади. 2017 ва 2019 йилларда бош вазир ўринбосари бўлган ва 2015 йилда бошлана изловчи қочқинлар сонининг ўн баробар кўпайиши билан боғлиқ ҳолатда удабуронлик билан ечим топгани учун мақтовга сазовор бўлган.

У солиқларни камайитишга рухсат бериш учун ишсизлик нафақалари ва бошқа ижтимоий дастурларга харажатларни қисқартиришга ваъда берди.

У Россияга нисбатан муносабатини ўзгартирмаслигини жуда аниқ айтди - бу унинг галаба нутқида айтган биринчи гапи эди. Бир сўз билан айтганда, меҳнатқаш, фидойи инсон.

Лекин унинг олдида қийин танлов турибди. У ҳақиқий лидер Санна Марин билан коалиция тузадими ёки бошқа бир ўнг партия Финлар партияси билан иттифок тузадими, деган савол Орпо ва фин халқининг кун тартибидан турган саволдир. Қолаверса, бошқа кичик сиёсий партиялар Финлар партияси аъзо бўлган коалицияга қўшилмаслигини маълум қилган.

Вазият чигал, аммо бу яхши, демократия учун фойдали чигалликдир.

Аҳмад ҚУРБОНОВ
тайёрлади.

СУДЬЯ МИНБАРИ

“ПРАВА” УЧУН
ЖАЗОЛАНИШДИ

Зангиота туманида яшовчи А.С. ўзганинг мулкни алдаш ва ишончли суистеъмол қилиш йўли билан далолатчи сифатида танишини пора беришга қизиқтирган.

У бир танишига ҳайдовчилик гувоҳномасини автомактабда имтиҳон топширмасдан туриб юқорида ишловчи мансабдор шахс орқали 650 АҚШ доллар эвазига 20 кун ичида олиб беришни ваъда қилади. Ўтган йилнинг 10 ноябрь кuni А.С. Яккасарой туманида жойлашган дўконларнинг бири олдида танишидан олдиндан келишилган 600 АҚШ доллар миқдордаги пулни қўлга киритган вақтида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан ушланган.

Шундан сўнг махсус тадбир давом эттирилади. Чунки А.С. “права”ни олиб берадиган мансабдорга пулни бериши керак эди. Ўзбекистон Республикаси ИИБ Шахсий хавфсизлик бош бошқармаси ходимлари томонидан тадбир давом эттирилиб,

И.К. пойтахтимизнинг Учтепа туманида жойлашган автомашиналарга ёқилги қўйиш шохобчаси олдида А.С.дан 600 АҚШ долларини олган вақтида қўлга тушади.

– Ҳозирги кунда ҳеч қерда ишламайман, – деди судда судланувчи А.С. – Маҳалладошим И.К. илгари Тошкент шаҳар ИИББ ЙПХ инспектори бўлиб ишлаган. Бир кун у билан гаплашганимда 550 АҚШ доллари эвазига фуқароларга ЙПХ да ишловчи раҳбар танишлари орқали ҳайдовчилик гувоҳномасини расмийлаштириб беришини айтди. Мабодо, шундай танишларингиз бўлса айтинг, ёрдам қиламан, деб айтди. Ўзаро гап-сўзда И.К.дан “ҳали ҳам ГАИда ишлаяпсизми”, деб сўрадим. У эса мужмал жавоб берди. Лекин мен унинг олдин ИИБ ишлашини билардим. Танишимга ёрдам бераман, деб хато қилибман. Енгилроқ жазо беришингизни сўрайман.

Суд судланувчилар А.С. ва И.К. ҳамда гувоҳларнинг кўрсатмасини эшитиб, жиноят иши юзасидан тўпланган ҳужжатларни текшириб чиқди.

Суд судланувчиларга нисбатан жазо турини белгилашда Ж.К.нинг тегишли моддаси талабига риоя қилиб, уларнинг шахсини, муқаддам судланмаганлигини, оилавий шароитини, жиноят иши юзасидан моддий зарар мавжуд эмаслигини эътиборга олди.

Шундай қилиб, “права” олиб бермоқчи бўлган судланувчиларнинг ҳар бирига 2 йил 1 ой муддатга озодликни чеклаш жазоси тайинланди. Осон пул топаман, деб фирибгарлик қилганлар бугун қилган ишларидан пушаймон бўлса керак.

Алишер ЖАЛИЛОВ,
Жиноят ишлари бўйича Яккасарой
туман судининг раиси.

ЭЪЛОН

Ўзбекистон ХДП Тошкент шаҳар кенгаши Бектемир тумани Ҳ.Байқаро кўчаси, 51-уйда жойлашган биносининг иссиқлик тизимини капитал таъмирлаш юзасидан танлов эълон қилади.

1. Танлов иштирокчилари смета ҳужжатлари билан танишиб чиққан ҳолда ўз таклифларини билдиришлари лозим.

2. Танлов комиссияси ишчи органининг манзили ва телефони: Тошкент шаҳар Бунёдкор кўчаси 50А уй, тел: (71)276-95-94.

3. Иштирокчилар танлов шартлари бўйича қўшимча маълумотларни олиш учун юқоридаги манзил ёки телефон орқали мурожаат қилишлари мумкин.

4. Тижорат таклифлари жорий йилнинг 10 апрель 17-00 га қадар қабул қилинади.

ЎҚИНГ, ҚИЗИҚ!

Сурхондарё инсоният тамаддунида ўзига хос ўрин тутган замин ҳисобланади. Қир ва адирларда ўрта палеолит даврига мансуб манзиллар топилган бўлса, пурвикро тоғларда динозаврларнинг тошда қотган изларига дуч келинган. Бойсуннинг шимоли-ғарбидаги “Тешиктош” ғоридан қазиб олинган боланинг бош суяги дунёда “Неандерталь одам” номи билан машҳур.

Ҳудудда бундай манзилларни истаганча топиш мумкин.

Жарқўрғон тумани марказидан 6 километр шимолда жойлашган минора ҳам ўтмишдан гувоҳлик берувчи ана шундай ноёб ва бетакрор ёдгорликлардан биридир. Юз йилликларнинг сирли тилсимларини ўзида мужассам этган мажмуа 1108-1109 йилларда Али ибн Муҳаммад ас-Саракси

МИНГ ЙИЛЛИК
МИНОРА

томонидан қурилган экан. Хуросон меъморчилиқ анъаналари услубида барпо этилган иншоот баландлиги 21,6 метрни ташкил қилади. Саккиз қиррадан иборат пойдевор устида (айланаси 16 метр) ярим айлана шаклида 16 қиррали обида қад ростлаган. Йигирма метр баланддаги ғиштли бурчакларда махсус ёзувли белбоғни кўриш мумкин. Минора тепасига маҳорат билан ишланган айлана зиналардан чиқилади.

Қарийб минг йиллик обида давр силсиласида муҳим вазифаларни бажаргани таъкидланади. Қадимда азон айрилиб, одамлар тоат-ибодатга чақирилган бўлса, кейинчалик маёқ ёрдамида карвонларга

йўл кўрсатилган. Ташқи душмандан огоҳ этишда ҳам алоҳида ўринга эга экан.

– Қуркам ва бетакрор ёдгорликни даврининг ноёб дурдонасига қиёслаш мумкин, – дейди ҳудуддаги 24-мактабнинг тарих фани ўқитувчиси Ҳасан Саидов. – Сиру синоатлар мужассам мажмуа дунё олимларини қизиқтириб келмоқда. Сайёҳ ва меҳмонлар сони тобора кўпаймоқда. Ўтмиши улуг ва келажаги буюк мамлакатимизнинг минг йиллик мафтунок минораси кўпчиликни маҳлиё қилаётганидан хурсандимиз.

Абдумалик ҲАЙДАРОВ,
“Ўзбекистон овози”
муҳбири.

МУАССИС:

О‘ЗБЕКИСТОН
ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК
ПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

O‘zbekiston ovozi

ТАХРИР НАҲ’АТИ:

Ulug'bek INOYATOV Muslihidin MUHIDDINOV
Ulug'bek VAFOYEV Hayotxon ORTIQBOYEVA
Maqsuda VORISOVA Shuhrat ISLOMOV
Qalandar ABDURAHMONOV Toshtemir XUDYOYQULOV
Guliston ANNAQILICHEVA

Bosh muharrir: To‘lqin TO‘RAXONOV

MANZILIMIZ: 100135, Toshkent, Bunyodkor shoh ko'chasi, 50 «A»-uy.

Телефонлар: (71) 239-12-14

Реклама бўлими: (91) 190-19-49. E-mail: uzbovozi@mail.ru

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxonaning manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi — 4 bosma taboq.

Gazeta haftaning chorshanba kuni chiqadi. «O‘zbekiston ovozi» materiallarini ko‘chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Gazeta O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0006-raqam bilan 2007-yil 11-yanvarda ro‘yxatga olingan.

Navbatchi: Ravshan SHODIYEV
Sahifalovchi: Bekzod ABDUNAZAROV

Г — 436. 7030 nusxada bosildi.

Nashr ko‘rsatkichi — 220.

t — Tijorat materiallari

O‘za yakuni —

Topshirilgan vaqti — 00:30

1 2 3 4 5 6

Sotuvda kelishilgan narxda